

ELŐFIZETÉS
 HELYSÉN:
 Egy évre ..... 24 korona
 Egy hónap ..... 2 korona
 VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona
 Egy hónap ..... 2 k. 40 f.
 KIRJUTÁS:
 A postai költség egyszer 20 f.
 minden következéskor 10 f.
 Nyitási ára 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, október 5.

Ma! számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Egy országot egy marháért!**
 aradinegyel gazdák dolgai.
- Október 6.**
- Feminista-apostolok Budapesten.**
- A csabai választás.**
- Meggyilkolt kereskedő.**
- Feloldott boljók.**
- Hudnag és szakácsnő.**
- A munkás-betegsegélyző pénztárak ügye.**
- A Hegyalja szürete.**
- Pár miatt — párbaj.**
- A Károlyi grótok terve.**
- A szinész Rothschildok.**
- Külügyi honyedalmak.**
- Harmincemillió hadihajókra.**
- Meggyújtotta a férjét.**
- Tárcs: Az okos asszony.** Irta: Bardócz Margit.
- Csarnok: Mevemondások.** Irta: Hankonyi E.

Egy országot egy marháért!

Arad, október 4.

Kérjük: ne méltóztassanak utszéli él-
 csek anyagául tekinteni ezt a vészkiáltást.
 Hivatalos jelentésből merítjük a szomorú
 tény, Arad városának fátumát: nincs
 marha. Nincs. — az Ujbázy mester mar-
 háin kívül, akik azonban köztáplálkozási
 objektumokul nem használhatók. Olyan
 marha, a mely nem szellemi tulajdonai
 alapján, hanem származása révén és be-
 csületsértés nélkül viseli a marha nevet,
 szarvakat hord és a vágóhidakra hurcol-
 tatik: olyan marha nincs. Vagy ha van,
 hát Arad városa számára nincsen.

Barkó Ferenc urtól, az aradi közbűgő-

hid igazgatójától kaptuk ezt a jelentést, a
 melyet méltóztassanak komolyságuk teljes
 latba vétésével olvasni:

A mint ismeretes, a városi törvény ható-
 sági bizottság határozata szerint a gazdasági
 szék felhívott, hogy a marhahusárak lényeg-
 es változásra való tekintettel próbavága-
 lásokat eszközöltesse. A kiküldött bizottság-
 nak a *próba-vágatáshoz szükséges megfelelő
 vágómarháknak bevásárlása nem sikerült ugyan,*
 azonban a vágóhidi igazgató elapos kiszámítá-
 sára alapián igazolva van, miszerint a marha-
 husáraknak legutóbbi felemelése a reaktívül
 magas vágómarhá-árakban találja indokát.

A bizottság tehát nem tudott próba-
 vágni, mert nem sikerült neki megfelelő
 marhát vásárolni. Mi lehetett ennek az
 oka? Talán nem volt pénze erre a város-
 nak? Oh, ez alig lehet, mindössze néhány
 öllel kevesebbet kellett volna aszfaltozni a
 külvárosi utcákban, ha csakugyan hiány-
 zott ehhez az anyagi alap. Vagy pedig a
 bizottság nem tudott volna vásárolni?
 Nem, ennyi gyámoltalanságot ne tétel-
 zünk föl a kiküldött bizottságtól. Amihez
 minden parasztgazda ért, ha száz forint
 van a zsebében, — ahhoz ne értenének
 a mi, egyébként is nagyhirű bizottságaink?
 Vagy itt is az átkos Bécs sorvasztó kar-
 ját érezzük, s a császárváros elnyeli a
 mi marháinkat, s nekünk próbavágásra se
 marad.

Valami különös oka lehet annak, ame-
 lyet mi, marha-ügyekben végtelenül jár-
 tanok nem értünk, hogy a bizottság nem

tudott marhát venni. Tájékozatlanságunk-
 ban az ujságok közgazdasági rovatához
 menekülünk. Olvassuk, hogy a budapesti
 szurómarhavásáron mennyi marha kelt el,
 s megböki a szemünket az az adat, hogy
 a fölthajtott borjak egy része eladatlanul
 szállított el. Olvassuk a nagyváradi
 marhavásárról szóló jelentést, a hol szin-
 tén tekintélyes számú marhákat adtak el.
 Mindig és mindenütt adnak és vesznek
 marhákat, csak Aradnak nem adnak el
 egyetlen-egyét se! S mi szinte szánako-
 zunk a szegény kiküldött bizottságon, a
 mely Ahasverus módjára bolyongott állat-
 vásárról-állatvásárra, faluról-falura, a mig
 kénytelen megállapítani és benne megnyu-
 godni: nincs marha. Ez a gerinces, a bő-
 lények példájára kezd kipusztulni, s nincs
 messze az idő, a mikor Lendl Adolf az
 utolsót fogja kitömi a Nemzeti Múzeum
 részére.

Ennélfogva a vágóhidi igazgató számi-
 totta ki, hogy a hus csakugyan nem le-
 het olcsóbb, mint a milyen drága. Nem
 kétkedünk az igazgató ur számításának
 helyes rendszerében, se pedig az objektí-
 vitásában. Hanem ha erre a kalkulációra
 lett volna szüksége a városnak, mindjárt
 megrendelhetné volna ezt a vágóhidon. Ha-
 nem úgy látszott, hogy ebben a dologban
 a város hatóságai csakugyan logikusan, a
 polgárok igaz érdekeit fölfogva és védve
 fognak eljárni. Azt akarták, hogy ne a
 számok és irások, hanem a valóság, az
 élet adjon tanúságot arról, hogy meddig

Az okos asszony.

Irta: Bardócz Margit.

Az egész család lekísérte a távozó vendé-
 geket a kocsiig, csak a jegyesek maradtak az
 erkélyen, onnan is láthatták azt a csipkefelhőt,
 mely ide-oda izgott, mozgott a homokos uton.
 A kis báróné volt.

Még mindig sorra búcsuzkodott mindenki-
 től s folyton dörögte az urát. Felhangzott hoz-
 zájuk, aminél duzzogva kiáltotta:

— Jöjjön már ide! Nézze meg e t a rózsá-
 t! Látja, ilyen akartam én! Maga persze nem
 tudott egyet se szerezni. Pedig milyen szép!

Ma d nagédesen, kedvesen bangzott fel:

— Ugy, ugy kis számaram. Szeretem, ha
 jól viseli magát. Nó jöjjön kis bolond! Bucsuz-
 zunk komolyan. Még lekésünk a vonatról.

Mikor a hirtő eltűnt szemek elől, a szép,
 szőke Etus odafordult a vőlegényéhez, Baró
 Sándorhoz és megkérdezte:

— Mondja Sándor. Tetszik megáznak az a
 modor, ahogy Gizi beszél a férjéhez?

— Azt észrevettem, hogy magának nem
 tetszett.

— Igazán nem. Ugye maga sohase fog va-
 lam ugy beszélni, mint a báróné az urával?
 Ugye nem?

— Nem, drágám.

— Mert látja, én azt hiszem, hogy én nem
 tudnám elviselni. Látja, én egy kicsit tul ko-
 moly vagyok. Mindenben szeretem a komoly-

ságot. Még tréfából se hívjon soha „kis bolon-
 domnak“ — vagy ilyesminek. — Aztán én nem
 akarok „kis majma“ vagy „kis bolondia“ lenni,
 hanem szerető, hűséges felesége. Ugye iga-
 zam van?

Százsor is megcsókolták a kezét, ezért a
 beszédjéért, fülebe sugtak sok, sok édes nevet,
 oly forró, oly gyöngéden, hogy az illatozó
 orgonáéak is megremegtek a közelben...

Baróékrol tudta mindenki, hogy a leg-
 boldogabb családi életet éltek. Még a legéte-
 sebb szemü nénikéknek se sikerült soha valami zi-
 vatart megelőző szélesender, vagy zivatart utáni
 erőltetett napfényt észrevenni a házasság mo-
 rában. Ezt a ténny, hosszas, alapos és kétség-
 besejtő vizsgálódás után, féjő szível bír, de el
 kellett ismerniök. Baróék tényleg nagyon bol-
 dogok voltak.

Négy évi házasságuk alatt egyszer se me-
 rült föl közöttük szóváltás, de még csak né-
 zeteltérés sem. Ennek magyarázata nem csak
 abban rejlett, hogy Baró most is ugy imádkozta a
 feleségét, mint régen, — hanem nagy része
 volt benne Etus asszony okosságának is.

Nem volt ő egyetlen látogatott hölgy,
 nem elgáttázott soha, de azért okos asszony
 volt, s megmaradt annak, aminek született:
 nőnek. Mindig okosan, józanul gondolkodott, de
 emellett megtartotta nőies báját, még a legszá-
 razabb, mindennapi kérdéseknél is. Nagyon al-
 kalmazkodott az urához és nagyon szerették
 egymást. Avval a mély, állandó szeretettel,
 mely a mély érzésű, finom lelkek sajátja, mely

nem alszik ki egyet lobbanva, hanem bevilágít,
 bemelegít egy egész életen keresztül. Olyan
 volt előttük az a négy év, mint egy édes álom,
 amelyből még most se ébredtek föl.

Erről az édes, boldog életéről gondolkodott
 Etus asszony most, amint a nyitott ablakon
 beözönő napfény bevilágította a szobát, s a
 kezében levő munkára esett. Valami bobita fé-
 lét varrt puha sejtéből a kis fiának...
 Közbe-közbe dudolt is, vagy a gyülekező fecs-
 kék csicsérgését hallgatta.

Hanem, ha az a pufók képű baba gü-
 gyögni kezdett, az asszony nem hallott semmi
 egyebet, csak azt a kedves, érthetetlen beszé-
 det hallgatta, csak a kicsi mozgó szájacskát
 látta. A gyermek a szőnyegen játszott, barna
 fűrtös fejecskeje majd itt, majd amott bukkant
 elő a nagy karzások mögöl. Etus asszony ép-
 pen fölállt, hogy fölpróbálja rá a bobitát, mikor
 észrevette, hogy a „kis Sandi“ — így szeret-
 ték legjobban hívni a babát, a nagy Sándor
 és ő — egy kis asztal szélébe kapaszkodik, s
 a kis kövér kezét erősen nyújtja valami felé,
 ami a kis asztalon áll. Az pedig egy virágváza,
 amelyet az urától kapott. Rögtön rászólt a
 gyermekre:

— Sandikém, azt nem szabad! Jöjj ide
 mamához, nézd milyen szép bobitát kapsz.

A gyermek, hátranézett, de nem fogadott
 szót, ujból a váza felé nyult. Etus asszony föl-
 ugrott, odasietett, de már későn érkezett. Az
 asztal az egyenlőtlen súlytól megbillent, ledőlt,
 s a szép váza darabokban hevert a földön. A

emelte a husarakat azok természetes drágulása és mennyivel ment azon felül a mézárások spekulációja. Hetek, hónapok óta várja a közönség a döntést, az eredményt, a próbavágás igazmondását. S most kiderül, hogy próbavágás nem is volt, vagy ha volt, hát nem számít, azon egyszerű oknál fogva, hogy nincs marha.

Ebben ráismerünk az ós-Aradra, a régi módszerre. A mikor a véletlen fölbuzdulása helyes irányba juttat valamely ügyet, a mikor egy-egy pillanatra azt hisszük, hogy a közérdek egy jó napot fog megérni, akkor valamely trükk fölborítja az egészet, elvágja előle az érvényesülés útját. Ezt megszoktuk.

A husrágóság ellen indított nagy hatósági akciónak ez a szomorú vége. Mivel nincs marha, a drágaság marad. Sőt most már csoda lenne, ha a mézárások még föllebb nem emelnék az árakat, ugy se lehet ellene tenni. Föl, föl vitéznek: ha marha nincs — gondolják azok — annál több az egyéb türelmes jószág, a mely az ilyen trükköket beveszi és megelégszik vele.

Aradmegyei gazdák dolgai.

(Vásárhelyi Béla emléke.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya ma délelőtt 10 órakor az egyesület székházának tanácstermében Kokas József alelnök elnöklése alatt gyűlést tartott, amelyen több fontos közgazdasági ügy került tárgyalás alá.

A gyűlés megnyitása után Kokas József elnök első sorban Vásárhelyi Bélát parentálta el, aki a gazdasági egyesületnek a régebbi években hosszú időn át egyik alelnöke, az utóbbi időben pedig igazgató választmányi tagja volt. A legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg az elnök az elhunytak a gazdasági egyesület, s általában a gazdaközönség érdekében kifejtett tevékenységével szerzett elévülhetetlen érdemeiről, s indítványára a választmány elhatározta, hogy Vásárhelyi Bélának ezen érdemait jegyzőkönyvileg is megörökíti. Egyben bejelentette az elnök, hogy az egyesület Vásárhelyi

helyét Béliának a temetésén küldöttségileg képviseltette magát.

Aradvármegye alispánja a Herceg Ypsilanti-féle kevermesi uradalom parcellázásának előmozdításához egy megbízott szakértő gazdának a kiküldését kérte az egyesülettől. Tekintettel arra, hogy nevezett uradalom két részből és pedig: a kevermesi és a vizesi pusztából áll, a választmány az előadó javaslata folytán nem egy, hanem két szakértőnek a kiküldését tartotta indokoltnak s elhatározta, hogy a kevermesi pusztára nézve Vásárhelyi Józsi igazgató elnököt, a vizesi pusztára nézve pedig Mayerhoffer Lajost, a Nádasdy-féle uradalom tisztartóját fogja a vármegyének javaslatba hozni.

Tárgyalás alá került ezután Ternova község legelő rendtartásának megállapítása, amit szintén a vármegye alispánja tett át az egyesülethez véleményezés véget s amit a választmány előzetes tanulmányozás és javaslatlással véget Solymossy Lajos bíró választmányi tagnak adott ki.

Arad szab. királyi város tanácsa arra nézve kér tanácsot az egyesülettől, hogy melyik házliparág volna legalkalmasabb arra, hogy a város gazdasági munkásnépe között meghonosítsák. Az előadó javaslata folytán a választmány megbizta az elnökséget, hogy ezen ügyben személyesen tegye magát érintkezésbe a város gazdasági hivatalával.

Végül a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének a bortörvény revíziójára vonatkozó javaslatát tárgyalták. Ezt az egyesület elnöksége már előzőleg az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesületéhez tette át véleményezés végett, s az így kapott vélemény alapján általánosságban a gazdasági egyesület is hozzá járult a javaslatokhoz.

A gyűlésen jelen voltak Kokas József alelnök elnöklése alatt: Solymossy Lajos báró, Purgály László, Kosinszky Viktor, Vásárhelyi Dezső, Baross Ferenc dr. igazgató választmányi tagok, Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár.

TÁVIRATOK.

Rablóvilág Perzsiában.

Tiflisz, október 4. Ma fizetési nap volt, mely alkalommal négy-hat emberből álló fegyveres rablóbandák négy pénztárcát pénztárnokait nyílt utcán megrohanták és tőlük nagyobb összegeket raboltak el. A tettesek közül egyet elfogtak.

virágcsokor messzé elgurult, a víz kiömlöve folyt végig a padlón.

Amint Etus asszony a rombolást látta, hirtelen haragjában ráütött a gyermek kezére. Először életében.

A fiucska az első percben sírásra görbitett szájával nézett föl, — de a másik percben olyan mozdulatot tett, mintha visszaakarta volna ütni az anyját.

Etus asszony meglepetve, szinte ijedten nézett rá, de aztán nagyon megverte azt a kis merész kezecskét. Egészen pirosra ütötte. Életében először...

— Csunya, rossz fiú! Hát szabad a mamát megütni?! Te rossz gyermek. Most nem szeretlek, nagyon rossz voltál!

A gyermek egyszerre hangos, keserves sírásba tört ki. Hozzádött az alacsony pamlaghoz és a vállacska is átnevesszett a forró könnycseppektől, amint odahajította a göndör fejét. Az asszony lehajolt és a majolika-darabokat szedegette össze. Tényleg haragos volt. Hanem a gyermek keserves, bűnbánó sírására, egyszerre mély szájalom fogta el a szívéét. Odanézett rá egynehányszor, de csak lopva és látta, hogy az a megvert kis kéz még mindig piros volt... Hogy is tudta annyira megverni...?

Összeszedte a váza darabjait s éppen ki akarta küldeni, mikor bejött a szobaleány, hogy kiszóllta valamért.

Odakint sokáig értekezett a szabóval, aki az urát kereste. Az ura nem volt otthon, kiküldetésbe ment, s csak este, vagy valószi-

nűbb, hogy reggel jön haza. Mire a szabóval végzett, s besietett a szobába, a gyermek már elaludt, kifáradva a sírásba. A szőnyegen térdelt és a puffok arccsokáját a kezére hajtotta. Piros volt az még mindig és nedves. Etus asszony öbевette a kis fiát, aztán átvitte a hálószobába és lefektette. Nem ébredt föl erre se.

Odakészítette hát a nagy pohár tejet is, amelyet máskor az ágyban szokott leinni a kicsi. Így imádkozni se fognak, ha a baba alszik... Pedig milyen kedvesen tud imádkozni az ő kis fia. Azaz, voltaképpen nem mond semmit — mert hiszen még nem tud beszélni, — de olyan édesen teszi össze, a gördős kis kezét, olyan édesen szokta utána dűnyögni az imádságot. Aztán megcsókolják mind a ketten, a nagy Sándor is, ő is, és akkor nagyon édesen tud aludni a baba.

Ma nem lesz ebből semmi.

A baba elaludt, és az ura sincs itthon. Szinte szomorúan fogott a magányos vacsorához, majd kedvetlenül feküdt le. Sokáig nem tudott elaludni. Nyugtalan volt, s valahogy folyton maga előtt látta azt a megvert, piros kis kezét, fülében folyton az a keserves sírás csendült meg. Sokszor fölült, hallgatózott a gyermek lélegzetét hallgatta, s szinte kívánta, bár csak fölbredne. Akkor magához venné s addig beszélné, játszana vele, míg csak nem látná ismét kacagni azokat a könnyes szemeket, mosolyogni a síró szájacskát... És a

Október 6.

Miért nem jön a kormány?

(Az ünnepek sorrendje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

Az október 6-iki gyásznapi közeledtével a nemzeti ünnepeket rendező bizottság folyton fokozódó munkásságot fejt ki, hogy az ünnepség minél impozánsabb keretek között folyhasson le. Amint előre látható, a gyásznapi az idén oly nagyszabású ünnepekbe illeszkedik, a milyenek még az ötven éves évfordulón sem voltak. A képviselőház nagyobb küldöttséggel képviselteti magát s úgy a szoborra, mint a vesztőhelyen álló emlékre koszorút helyez.

Mért marad el a kormány.

Csupán a kormány távolléte fog felütni az ünnepek során. Ennek a távollétnek, mint budapesti tudósítónk jelenti, az az oka, hogy a kormány nem kapott meghívót a rendező bizottságtól.

Kovács Vince, a bizottság elnöke e tárgyban egyik munkatársunk előtt azt a nyilatkozatot tette, hogy a kormányt azért nem hívta meg külön is, mert a parlamentnek küldött meghívót. Már pedig a parlament gyűjtőfogalmában benne van a felelős kormány is s amikor a népszuverénitást képviselő parlamentet meghívta a bizottság, nem hibette, hogy a kormány e meghívást nem tekinti a kabinet részére szólónak is.

Akárhogy álljon is a dolog, az etikettkérdések felvetése a vértanúk ünneplésénél nemcsak időszerűtlen, de tapintatlan dolog is. Ha a kormány a parlament felé állónak képzelet magát s nem érzi, hogy a parlament adja meg a kabinet erkölcsi bázisát is, — még akkor sem szabadna sértett hiúságból a vértanúk emlékét mellőzni. Nem is tételezhetjük fel, hogy a kormány e kicsiség miatt marad el az ünnepről. Nem akarnak eljönni: ez az igazi ok. Fáznak. Így is rendben van a dolog.

kezecskéjét is addig simogatná, míg csak eltűnne róla az a csunya pirosság...

Sok idő mult, mire el tudott aludni. De akkor meg rossz álmok gyötörték.

... Valami nagy teremben sok sok kis kis gyermek-ágy állt egymás mellett. Olyan szép kis ágyak, mint Sandikáé. Mindegyiken feküdt egy-egy baba, egyik kisebb, másik nagyobb, de valamennyinek piros volt a kezecskéje. Voltak olyanok is, kik egészen pirosak voltak, a szemük csillogott a láztól, az ajkuk mozgott és nem tudtak lélegzeni. Olyan kínos volt nézni is. És ők, az urával végigmentek a termen. Rémületében felsikoltott, mikor az egyik ágyacskában az ő kis fiukat látta feküdni pirosan a vörhenytől és magánkívül a láztól...

A saját hangjára ébredt föl. Reszketve gyújtotta meg a lámpát s fölült az ágyában. Ugy hallgatta a gyermek lélegzetét. Nincs-e láza vajjon? Képződésében már irtózatot gondolt erre is.

Hízen hallott ő sok mindent arról a kérelmetlen betegségről, mely ugy szeret a gyermekek közé lopózni. Hiába minden védekezés. Elviszi kegyetlenül, lázas sietséggel. Olyanok is ilyesmikről s ezek a mesék mind, mind eszébe jutottak... Jól emlékezett rájuk. Oh, mind egyik mesében elvitte a babákat a ragály és az emberek azt mondták, hogy az Istennek angyalkára van szüksége.

Nem! Nem! Ő nem enged a kis fiát! Hiszen mit is csinálnának ők ketten a baba nélkül.

Budapestről táviratozzák:

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt elnöke megbízta **Barabás** Béla orsz. képviselőt, a párt alelnökét, hogy a függetlenségi párt koszoruját e hó 6-án az aradi vértanúk szobrára helyezze. A pártelnökség kéri a párt tagjait, hogy a gyászünnepélyre minél számosabban utazzanak le Aradra, hogy a párt minél nagyobb számban legyen képviselve.

A vértanúk szobrára koszorút helyez a magyar kormány is. A koszorú a következő felírás van:

A vértanúk emlékének — a magyar királyi kormány.

A koszorút a kormány nevében és megbízásából **Károlyi** Gyula gróf főispán teszi le a szoborra.

A Nap a következőket írja ehhez:

Vagyis a magyar kormány, a nemzeti miniszterium egyik tagja sem utazik el Aradra. Elszomorító dolog, hogy a Weyerle kabinetnek fontosabb egy színházavatás, fontosabb egy vidéki gazdasági kiállítás, fontosabb még az egri képtárlat is, mint a 18 vértanú emlékeztető rendezett ünnepség. Kolozsvárra, Nagyváradra, Egerbe elutaztak a miniszterek, de Aradtól irtoznak. Hja, még baj eshetnék a titkos tanácsosság körül.

Az ünnepségek sorrendje.

Az ünnepségek sorrendjét a rendező bizottság a következőkben állapította meg:

Reggel kilenc órakor a róm. kat. templomban gyászmise. Az istentisztelet után a templom előtti téren sorakozik a kolozsvári „Osszhang”, valamint az aradi vaggongyár zenekarának kísérete mellett az ünneplő közönség a vértanúk szobrához megy.

A szobornál.

1. *Himnusz.* **Tilgner** Árpád karmester vezetésével mellett előadja a színházi ének- és zenekar.

2. *Október 6. Oda,* írta: **Jörgné Draskóczy** Ilma, szavalja **Keszler** Ede színművész.

3. *Ünnepi beszéd,* elmondja **Krenner** Miklós dr. főreáliskolai tanár.

4. **Justh** Gyula, a magyar országgyűlés képviselőházának elnöke leteszi a képviselőház koszoruját.

5. **Barabás** Béla országgyűlési képviselő beszéd kíséretében leteszi az orsz. függ. 48-as párt koszoruját.

6. A magyar királyi kormány képviselője megkoszorúzza a szobrot.

7. A kolozsvári máv. műhely munkásainak szónoka.

8. *Haeafias dal.* **Zoltai** Mátyás tanár vezetésével mellett énekl: az áll. tan. képző intézet ifjúsága.

9. Monok község küldöttségének szónoka.

10. **Nagy** Karoly elhelyezi a makói 48-as függetlenségi párt koszoruját.

11. Szózat, előadja az „Aradi Nemzeti Színház” ének- és zenekara.

A szobortól a közönség **Justh** Gyula házelnök vezetésével a veszthelyre zarándokol.

A veszthelynél.

1. *Haeafias dal.* Énekl az áll. tanítóképző intézet ifjúsága.

2. *Alkalmi költemény,* írta: **Kasza** Géza, szavalja: **Beregi** Sándor színművész.

3. **Justh** Gyula elnök a képviselőház koszoruját leteszi a vértanúk emlékoszlopára.

4. **Vértes** Vilmos István, a budapesti tudomány- és művelődési ifjúság szónoka.

5. **Kovács** László, a Kossuth-szövetség elnökének beszéde.

6. A polgári iskola tanárképző intézet hallgatóságának képviselője, **Szathmáry** István megkoszorúzza a veszthelyet.

7. Az aradi vaggongyár munkásainak szónoka.

8. Az A. Cs. E. V. műhelyszemélyzete leteszi koszoruját.

9. **Piski** telep máv. műhelyszemélyzete, **Kétegyháza** község és **Csanádmegye** küldött ségei leteszik koszorujukat.

10. A lippai áll. felső kereskedelmi iskola és az összes aradi iskolák tanuló ifjúsága leteszi koszoruját.

11. Szózat, előadja az áll. tanítóképző intézet ifjúsága.

A veszthelyről, a közönség a kolozsvári **Osszhang** és az aradi vaggongyár zenekarának kísérete mellett a városba vonul.

A rendező bizottság az ünnepre a következő meghívót bocsájtotta ki:

Aradváros polgársága a tizenhárom vértanú szent emlékeztetőt az idén is nagy ünnepséggel üli meg.

A soha el nem múló gyásznapon minden magyar lélek leborul az önfeláldozás, a hazaszeretlet oltára előtt.

Aradváros közönsége október hó 6-án délelőtt 9 órakor gyászünnepségeket rendez, melyekre Aradváros és Aradvármegye összes köz- és magánbivatalainak tisztviselői, az iskolák tanárai, tanítói, tanuló ifjúságát, valamennyi egyesület, társulat tagjait és a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívjuk.

A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság nevében:

Kovács Vince,
elnök.

A képviselőház küldöttsége Aradon.

A képviselőház elnöki tanácsosa: október hó 1-én a következő levelet intézte **Kovács** Vircéhez, mint a nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság elnökéhez:

Értesítem Uraságodat, hogy az aradi gyászünnepélyre ez ideig **Abrahám** Dezsd, **Barabás** Béla, **Fábry** Károly, **Dobrosszláv** Péter, **Keller** István, **Markos** Gyula, **Müller** Károly, **Nagy** György, **Nagy** Sándor dr., **Németh** Imre és **Steiner** Ferenc képviselő urak jelentkeztek, akik október hó 6-án reggel a személyvonattal érkeznek Aradra.

Tudatom, hogy a jelentkező képviselő urak, mint a képviselőház küldöttségének tagjai, **Justh** Gyula képviselőházi elnök ur vezetésével jelennek meg az ünnepélyen.

Tisztelettel

Andor Gyula,

képviselőházi elnöki tanácsos.

Egyesületek, vendégek, koszorúk.

Az aradi **Székelly** Otthon legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy testületileg vesz részt a polgárság ünnepén úgy a szobornál, mint a veszthelyen, ezenkívül azonban régi hagyományához híven, külön is megünnepeli október 6-ikát. Ezuttal az Otthonnak **Ferray** utca 3. sz. alatt saját helyiségében lesz az ünnepség és pedig társas vacsorával egybekötve.

Az ünnepély műsora a következő: 1. Megnyitó beszéd. Tartja: **Bodó** Árpád dr., az otthon elnöke. 2. Himnusz. Énekl az Otthon ünneplő tagjai. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: **Bodó** Albert dr. 4. Alkalmi oda. Írta és szavalja **Végh** István festőművész. 5. Szózat. Énekl az ünneplők.

Megborzongott a rémülettől és olyan fájdalom volt rajta erő, hogy szemébe szökött a könny. Fölugrott és a gyermek ágyához ment.

A baba, szépen, csendesen aludt. A gödrös térdecskéje s a kis keze kilátszott a takaró alól. Oh nem, semmi nyoma sem volt rajta a pirosságnak. A szájacskája se állt már sírásra. De Etus asszony nem tudott megnyugodni. Sokkal jobban fel volt izgulva, semhogy kelve lett volna tovább aludni. Fölbítozott és odaült az ágy mellé. Nem fog lefeküdni. Vigyázn fog a baba álmára. Kezébe vette a megvert kis kacsót s lassan simogatni kezdte. A baba megédesen aludt.

De, de vajjon fogja-e őt szeretni ezután is...? Fog-e még úgy nevetni rá, mint eddig? Hiszen úgy megverte, pirosra verte a kezecskéjét...

Ejjél is elismult, mikor távolról kocsizörgés verte fel az utca csöndjét. Mintha innen nem messze állt volna meg. Oh, ha az ura lenne!

Nem hitte, de mégis figyelt, mert lépteket hallott s egyszerre megesküdt volna, hogy az az urának a lépése.

De a baba megmozdult, lehuzta a takarót s ez minden gondolatát lekötötte az asszonynak egy percre. Lehajolt, hogy megigazítsa s mikor ismét felegyenesedett, akkor már valaki világozást gyújtott az ebédlőben.

Az ura volt.

Gyors léptekkel, de csendesen jött és a fe-

leségéhez ment. Megölelte, megcsókolta olyan forrón, olyan gyöngéden, ahogy mindig szokta.

— Valami baj van, hogy ilyen későn még fent találak? — kérdezte, nyugtalanul nézve az asszonya halvány arcába.

— Nem. Semmi baj sincs. De olyan jó, hogy már itthon vagy. Nagyon rossz volt így, nem tudtam elaludni. Borzasztó álmalom voltak. Inkább fölkeltem. — Hogy jöttél most éjjel?

— Már este jöhettem volna, ha az öreg Pászai ott nem fog vacsorára. Nagy társaságot hívtok össze s nem akart elereszteni reggelig. Pedig a telekkönyvvezető is jött volna, mert a gyermeke beteg, de nem lehetett. Végre aztán sikerült megszöknünk. Az öreg aligha nem vette észre, már akkor be volt állítva egy kacsit. — Nem akartalak felzavarni, azért a kert kapunál szálltam le. Nagyon nyugtalanított, hogy világozást láttam kiszűrődni a redőnyök között. Jó, hogy semmi baj sincs. Sandi baba is jól van?

Az asszony szomorúan emelte fel nagy, sötét szemét.

— A babát megvertem. Ma először...

— Megverted? Miért? Mit csinált?

— Eltörte a vázát, amelyet tőled kaptam és mikor hirtelen haragomban ráütöttem a kezére, vissza akart ütni. Akkor nagyon megvertem. Egészen piros volt a kis keze...

— Helyesen tetted, — mondta határozottan a férfi. — Megérdemelte!

— Igen... de nagyon fájt szegénykének és nagyon keservesen sirt...

Könyv borult az asszony sötét szemébe. A férfi lehajolt hozzá és megsimogatta a szőke fejét.

— Es te ezért egész éjjel nem tudtál aludni?

Etus asszony csendesen zokogni kezdett.

— Nem tudtam... Mindig a piros kis kezét és a könnyes szemét láttam. Nem tudtam aludni tőle. Oh, nagyon fájt a szegény babának és én tudom, hogy nem fogja elfelejteni soha, tudom, hogy nem fog többé úgy szeretni engem, úgy nevetni rám, mint eddig...

Baró csendesen mosolygott és magához ölelte a síró asszonyt.

— Kis csacsim, te...!

Először hívta így, először mondott ilyesmit. Es az asszony, — a komoly, okos Etus asszony, — bémulatos — de nem haragudott meg ezért rá.

Pedig valahogy eszébe jutott egy bizonyos orgonailatos alkonyat és arról még valami... De nem haragudott és nem érezte magát megbántva.

Inkább valami csodálatos megnyugvást érzett a lelkére borulni attól a rövid kicsi szótól, ez ura ajkáról. Sokkal jobban megnyugtatta ez a kicsi szó, mint egy pályázatot nyert, gyermekneveléssel foglalkozó munkának két kötetre való bizonyítéka arra nézve, hogy a gyermek helyes nevelése megkívánja a szigorú büntetést minden hibával szemben.

Az ünnepély 6 órák este 8 órákor kezdődik s azon a képviselőház küldöttségével Aradra érkező székelyföldi képviselők is megjelennek.

Az *Asetalos Sándor társaság* az idén nem rendez külön ünnepélyt, hanem úgy a szobornál, mint a vesztőhelyen testületileg fog megjelenni s részt venni az ünnepen: Gyülekezés: reggel fél 9 órákor a Vass-kávéházban. Az elnökség ezután hívja fel a tagokat, hogy minél számosabban jelenjenek meg, nem különben arra is, hogy a kolozsvári mív. „Osszhang” című dalkör által 6-án este 8 órákor az aradi agghonvédek javára rendezendő hangversenyen is lehetőleg minél tömegesebben vegyenek részt.

Az első vendégek ma este érkeztek Aradra. Ma ugyanis a kézdívásárhelyi gimnáziumból öt tanár vezetése mellett 45 tanuló érkezett meg. A vasutnál a rendező-bizottság nevében *Csabor Ottó* és *Burger József* tanár fogadták őket.

A Délvidéki függetlenségi és 48-as párt az aradi gyászünnepélyen szintén küldöttség által képviselteti magát. A küldöttséget *Brettner Ernő* alelnök vezeti és tagjai *Dobrosszláv Péter* dr. orsz. képviselő és *Parcsotich Andor* lesznek.

Az aradi virágkereskedések kirakataiban máris tömérdek koszoru látható. A legtöbb koszoru — az egész kirakat ezzel van tele, — a *Keller Gyula*-féle virágkereskedésben látható. Itt a következő felírasu koszoru szalagok vonják magukra a figyelmet:

Boldog halottak, kiket egy nemzet gyászol — 1906 okt. 6. Az aradvárosi felső kereskedelmi iskola ifjúsága. Az aradi áll. főreáliskola ifjúsága — A 13 vértanúnak. A háhatatlan 18 Hős emlékezetének — Az aradvárosi polg. fiúiskola tanulói 1906. okt. 6. Aradvármegye közönsége — Kegyelete jeléül. Testük porrá lett, de lelkük itt él közöttünk — Az aradi áll. tanítóképző ifjúsága. A dicső vértanúnak — Az aradi nemzeti színház 1906. okt. 6. A 13 vértanúnak — Az aradi kir. főgymnázium ifjúsága. A polgári iskolai tanárjelöltek — A haza legnagyobb hőseinek. Észmeink vértanúnak — Az aradi demokraták. A magyar áll. tisztviselők — A magyar szabadság vértanúnak. Arad város közönsége.

Feminista-apostolok Budapesten.

A nők választójogaért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

Budapestnek legközelebb két érdekes asszonyvendége lesz külföldről. Mrs. *Carrie Chapman Catt* és dr. *Aletta H. Jacobs*. Vezéralakjai a feminista-mozgalomnak és újabban fokozott buzgósággal a nő választójogaért indított agitációnak. A nőemancipációnak lehetnek ellenségek, lehetnek kinövésel és csufolói, de jogosultságát egyetlen röpke ellenvetéssel letárgyalni már nem igen lehet, s ez a két vezérasszony föltétlen figyelmet és megbecsültetést érdemel multjánál fogva. Eletpályájuk adatai is megnynylre reájuk világítanak!

Mrs. *Carrie Chapman-Catt* amerikai; először tanítónő, majd tanfelügyelő volt, azután férjének szerkesztő-társa egy politikai napilapnál. Özvegyesre jutva, egy san-franciskoi lap riportere, azután Amerika egyik legkiválóbb szónoka lett. Második férjének, mr. *Catt* kiváló mérnöknek és tanárnak halála óta, aki támogatta működésében, munkásságát ugyszólván az egész műveit világra kiterjeszti. Nemesen egyszerű jellem, s rendíthetetlen harcosa az igazságnak.

Dr. *Aletta H. Jacobs* hollandi asszony. Ötvenkétéves. Mindenáron tanuínakart, tizenhat éves korában gyógyszerész, azután szinte egészségének, életének keckáztatásával orvosná lett

s kivítta, hogy Thorbecke miniszterelnök halála előtt néhány órával törvényesítette azt a jogot, hogy a holland nők orvosok lehetnek. Óriási küzdelmek után 1879-ben doktorrá avatták, Amsterdamban gyskorlatot kezd. A holland munkásegylettel ingyen-klinikát alapít és itt a munkásnők rajongó szeretetét vívta ki.

Jacobs asszony a gazdagoktól nagy honoráriumokat szed, hogy minél több nyomort enyhítsen. Leghívebb munkatársa Amsterdam polgármestere, aivel együtt öszegyűjtötte a teljes feminista irodalmat. Pár évvel ezelőtt már egyszer járt nálunk.

A két érdekes vendég tizenkettedikén kezd meg előadásait, amelyek bizonyára mentesek lesznek mindenféle hóbotos szélsőségektől. És új erőre kap majd a feministák törekvése.

Föloldott bojkott.

(Egy kínos affér utójátéka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

A legutóbbi aradi képviselőválasztások idején történt, hogy *Braun Gusztáv*, a Fehér Kereszt szálloda bérleje egy a jogos kritika határait át nem lépő közleményert tettegesen inzultált egy aradi hírlapíró, olyanformán, hogy az illetőt udvariasan irodájába kérte s ott a mit sem sejtő, gyanutlan embert hirtelen megtámadva, megütötte. Azután, hogy tettének következményeit eikerülje, szolgálért kiáltott s egy, a szálló kapujában álló ur' társaságot, mely felháborodásának adott kifejezést a történetek miatt, szolgálival utasított ki onnan.

Az aradi hírlapírók összessége annak idején magáévá tette méltatlanul inzulált kartársuk ügyét s oly értelmű határozatot hozott, hogy a Fehér Kereszt szállodát teljes bojkott alá helyezi. Azóta a hírlapokban sem a Fehér Kereszt hirdetései, sem az odaszállt vendégek névsora nem jelent meg, sem olyan eseményről szóló tudósítás, mely *Braun Gusztáv* szállójában folyt le. *Braun* csakhamar be is látta tettének minősíthetetlen voltát és azt, hogy ezzel az inzultussal a sajtó szabad véleménynyilvánítási jogát is megsértette. Több ízben próbált módot találni a megszakadt összeköttetés helyreállítására, ez azonban máig nem sikerült neki.

Braun Gusztáv a tegnapi napon a következő nyilatkozatot küldte az aradi újságíró testületnek:

Arad, 1906. október hó 3-án.

Az aradi hírlapírók tekintetes testületének Aradon.

Az aradi képviselőválasztások idején egy meggondolatlan pillanatban sajnálatosan elragadtattam magam az aradi hírlapírói kar egy tagjával szemben.

Az aradi hírlapírók testülete joggal a sajtó terrorizálását konstataálta cselekedetemben és megszüntetett velem minden érintkezést.

Én a magam részéről mélyen sajnálom egyrészt azt az inzultust, melyet egy hírlapírón hivatása teljesítése közben elkövettem, másrészt pedig azt a nem várt körülményt, hogy az aradi újságírók testülete magáévá tette a dolgot és cselekedetemet a sajtó szabadsága ellen irányulónak tekintette.

Ezennel kinyilatkoztatom, hogy én az aradi sajtót megbántani soha nem akartam s ha mégis tettem volna, úgy a tiszteit hírlapírói kartól ezután bocsánatot kérek.

Az aradi sajtó iránti tiszteletem jeléül és az elkövetett hibám jóvátevéseül saját magam elhatározásából jelen levelomhoz 500

(ötszáz) koronát csatolok ama tiszteletteljes kéréssel, hogy ezen összeget egy a t. szövetség által szabadon megállapítandó jótékony célra adományozni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel
Braun Gusztáv.

E nyilatkozat folytán az aradi hírlapírók ma gyűlést tartottak. Ezen a gyűlésen méltanyossági szempontból, (nem tartván célnak, hogy a közelgő szezon alatt a bojkott fentartásával *Braun Gusztáv*ot esetleg anyagi romlásba sodorják) — elhatározták, hogy e nyilatkozattal megelégszenek s a *Fehér Kereszt szállót a bojkott alul föloldják.*

A *Braun Gusztáv* által felajánlott 500 korona hovaforrdítása tekintetében az újságírók testülete úgy határozott, hogy e pénzből alapítványt tesz az aradi főgimnáziumban, miután ez ügyből kifolyólag semmiféle anyagi előnyt nem kíván hírlapírói céloknak, vagy hírlapírói jótékony egyleteknek biztosítani. Az alapítvány kamatsit évente annak a tanúnak fogják kiadni, aki a sajtószabadság fontosságáról a legjobb dolgozatot írja.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az állami tisztviselők aradi köre a budapesti „Állami Tisztviselők Országos Egyesülete” képviseletében leránduló előkelő vendéggel tiszteletére 1906. október 7-én délután 1 órákor rendezendő közebédet végleges megállapodás szerint Nagy Lajos „Központi Szállodája” külön termében fogja megírtani. Egy teríték ára ital nélkül 3 korona. A közebédre eddig már mintegy 130-an jelentkeztek.

(*) A műszaki rajzolók egyesülete. Nagy érdeklődés mutatkozik az „Aradi építész és műszaki rajzolók egyesülete” első közgyűlése iránt amely a Központi szálló különtermében 1906. október hó 6-án este nyolc órákor lesz. Az elnökség ezután is meghívja a tagokat. Tárgysorozat: 1. Egyesületi beszámoló. 2. Alapszabályok bemutatása. 3. Az országos egyesülethez intézendő felirat. 4. Indítványok.

A csabai választás.

Achim mandátum-vásárja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

Békéscsabán a központi választmány a választást október 21-ére tűzte ki. A jelöltek személyében még nem történt megállapodás. Az Achim vezetése alatt álló parasztpárttal szemben csak úgy vehető fel a győzelem reményével a lobogó, ha a 48 asok és a volt 67 esek egyesülnek, különben már vert ügyük van. Nagyon jól tudják ezt mindkét részen, s éppen ezért nem is zárkoznak el a közös jelölt támogatása elől. A függetlenségi párt közeledése is ilyen irányu, bár a terv előbb az, hogy Csaba mandátumát köteles tiszteletből fölajánlják a mult választáson kisebbségben maradt Bakos Mátyásnak, s csak amennyiben Bakos nem fogadná el a jelöltséget, állapodnának meg új jelölt személyiségében. A választók tekintélyes csoportja gazdapárt néven csoportosult és Zsilinszky Mihály volt közoktatásügyi államtitkárt jelölik. Emlegetik még *Belicey Géza*, *Haas Béla* és *Urszinyi János* nevét. Ezekkel szemben a parasztpárt táborából az a hír hallódik, hogy *Faragó Mátyás* műbutorgyári cégvezetőt jelölik. Emlegetik továbbá *Garami Ernő*, *Pollacsek dr.*, *Garbai* és *Csiemadja Sándor* neveit, akiknek kívül még egy sereg önjelölt pályázik a csabai mandátumra.

A választási előkészületekkel kapcsolatosan pikáns hírt közöl fővárosi tudósítójának jelentése kapcsán, a *Békéscsabai Közlöny*. Azt

írja, hogy Achim L. András napok óta Budapesten tartózkodik és jó pénzért megvételre ajánlja a csabai mandátumot, illetve jelöltséget. Csekély 12—15 ezer koronáért kínálhatja az exkópviseelő a csabaiak megbízólevelét, amelyet 700—800 szavazattal biztosítana. Az említett forrás a fizetési feltételeket is tudni véli. És pedig: egy harmadát a vételárnak a jelölés napján, a többi pedig a választás sikeres befejezése után fizetné a boldog mandátumvásárló aki ilyenképp fedezné a Kuria által Achim nyakába sózott költségeket. Az exkópviseelő tehát üzletet akar csinálni a csabai képviselő-ségből. Mit szólnak hozzá a választók, még az Achim L. András választói is?

A Károlyi grófok terve.

A Rákóczi-birtokok — kulturális célra.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 4.

Egy fővárosi estilap, amely politikai irányánál fogva nem valami barátságos lábon áll az ezerholdas mágnásokkal általában és a Károlyi grófi családdal különösen, holnapi számában szenzációs közleménnyel kedveskedik, amelyről azonban komoly formája mellett is nyilvánvaló, hogy a hír misztifikáció és csupán a Károlyi család boszantása és ugratása céljából van az olvasóközönségnek föltálva.

A hivatkozott estilap közleménye szerint a Károlyi-család, nagykorú férfitagjainak gyülekezete elhatározta volna, hogy Rákóczi Ferenc hamvainak ünnepélyes hazaszállítása alkalmából a család kulturális és közhasznú célok javára lemond mindazon birtokokról, amelyeket a nagy fejedelem elkobzott birtokaiból ősiük, Károlyi Sándor a szatmári békekötés körül szerzett érdemeiért kapott.

Bármennyire jó és odaadó hazafiak is a Károlyiak: ekkora önzetlenséget és áldozatkészséget a magyar kultúrának és közcélok-nak milliókkal való istápolását nem tételezzük föl róluk. A fővárosi estilap hírére nem is vesszük komolyan, hanem annak tartjuk, aminek a lap redakciójában készült: a Károlyi-család ugrasztására szánt közleményt, amelyből egy szó sem igaz.

Magát a közleményt fővárosi tudósítónk távirata alapján az alábbiakban közöljük:

A M. Sz. holnapi száma a következőket írja:

Széles e hazában bizonyára általános meglepetést, de egyuttal óriási örömet is fog kelteni az alábbi hír:

A Károlyi-család összes nagykorú férfitagjai ma délelőtt családi tanácskozássra gyűltek össze Károlyi István grófnak József-utcai palotájában. Ezen a tanácskozáson elhatározták, hogy az összes Rákóczi Ferenc által elkobzott és Károlyi Sándornak adományozott birtokokról lemondanak s azokat Rákóczi emlékére szolgáló kulturális és közhasznú gazdasági célokra engedik át. A titkos családi értekezlet zárt ajtó mögött folyt le és a család utasítása szerint a családi határozatot csak a fejedelmi hamvak hazahozatalának napján fogják teljes terjedelmében közzé tenni.

A nemzet bizonyára mély hálaérzettel és meghatottsággal vesz tudomást a Károlyi-családnak e nemes és hazafias cselekedetéről.

Nagyon valószínűtlen a dolog. De lehetne igaz is.

Pör miatt — párbaj.

Ki irta a vezércikket?

Egy érdekes kereset.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 4.

Gyoma országgyűlési képviselője, Fábry Károly és Makai Márton dc. ügyvédjeit, mint Békéscsabáról táviratozzák — ma pisztolypárbajt vívtak, amely azonban sebesülés nélkül végződött.

A párbajnak érdekes előzményei vannak, amelyek visszanyúlnak még az általános képviselőválasztások idejére, Makai akkor alkalmazottja volt Fábrynak és a választás előtt buzgón korteskedett is mellette. Szeptember 1-jén az ügyvédjeit kilépett a képviselő irodájából és ekkor a választási korteskedés révén különböző követeléseket támasztott, amelyeket a Népszava közlése szerint a csabai járásbíróshoz benyújtott alábbi szövegű keresetben érvényesít volt főnökével szemben:

Tekintetes kir. járásbíróshoz!

Fábry Károly, ügyvéd békéscsabai irodájából 1906. szeptember 1-én kiléptem, vele azonban kiállhatatlan és hűségő modora miatt el nem számoltam. Amikor ugyanis megkértem, hogy július és augusztus hónapokra szíves kiadni fizetésemet, gögősen vágta szemembe:

— Kösönje meg, ha annyi pénzt adok, amint hazautaztat!

Alperes részére és megbízásából — azonban Gyomán az 1906. évi országgyűlési képviselőválasztás alkalmából — alperes érdekében saját pénzemből a következő kiadásaim, költéseim munkadíjam és károm merült fel, amelyek teljesítésére és ellátására kötelezhető nem vagyok:

1. 1906. április havában elnyűtettem egy pár lakát és egy pár bőrcipőt, 25 korona.
  2. Tönkement egy rend viselő ruhám, 72 korona.
  3. Tizennégy községben megtartott programbeszéd alkalmából és 1906. április 30-án Gyomán a választás napján — alperes érdekében készíradásom a már elszámoltakon kívül 150 kor.
  4. 1906. április hó folyamán éjszakázás, törődés, a választópolgárok lelkesítése, saját részemre étel, ital stb., a zenészeknek, a segítő-társaimnak összesen 100 korona.
  5. A „Békésmegyei Függetlenségben” Fábry Károly neve alatt megjelent, de általam megírt 1906. évi pünkösdi vesércikk, 100 korona.
  6. Alperesről megírt egyéb hírlapi cikkek, 50 korona.
  7. Három különböző kortesnőta á 50 kor., összesen 150 kor.
- Osszesen 647 korona.

Mint hogy alperes ezen összeget — felszólításom dacára a mai napig megfizetni nem akarja: keresettel vagyok kénytelen fellépni ellene és tisztelettel kérem, hogy a jelen keresetem szóbeli tárgyalására határnapot kitzüni és alperest a követeit összeg és ezen kereset beadásától járó 5 százalékos kamattal és felszámított, valamint még felmerülő költségeim megfizetésére, 15 napra — különbeni végrehajtás terhe mellett kötelezni méltóztatassék.

Tisztelettel

Dr. Makai Márton
felperes.

E őttünk:

Czeglédy Gergely, tanu
Pardi Sándor, tanu
gyómai lakosok.

Fábry Károly a kereset sértő kiállításért provokálta Makait. A segédek pisztolypárbajban állapodtak meg, amelyet ma vívtak meg a felek. Fábry és Makai háromszor lőttek egymásra, de egyik sem talált. Párbaj után a felek kibékültek.

Meggyilkolt kereskedő.

(A temesvári gyakorlótér títka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

Borzalmas rablógyilkosság já szódott le tegnap este Temesváron, a józsefvárosi vámház és a katonai gyakorlótér között. A gyilkosság áldozata egy mehalai földmives és fakereskedő: Zsulán Demeter, aki éppen Bukarestből jött haza. A gyilkosság részleteiről a következőket jelentik:

A temesvári rendőrséget kedd este nyolc órakor értesítették, hogy nyolc óra után a katonai gyakorlótér és a józsefvárosi vámház közt, a Stefanovics-féle kert mögött rablógyilkosság követtetett el. Bobrik rendőrbiztos Weiss Feodor dr. orvos kíséretében nyomban kiment a helyszínre, ahol a nagy csoportokban járó-kelők már agnoskálták az áldozatot és megállapították, hogy a hulla Zsulán Demeter mehalai földmives és fakereskedő holtteste.

A holttest mögött egy bicikli sapka volt, a gyilkosé, aki aztán az áldozat kalapjában menekült. Az áldozat mellett hevert annak tárcája, teljesen kifosztva, csupán egy utlevél volt benne. Ott hevert egy fekete zsinór is, az áldozat óralánca, amelyről az órát a merénylő ellopta. Weiss Feodor dr. két lövést konstatált a hullán. Mind a kettő feltétlenül halálos. Az egyik a bal fülét ériatve a halántékba, a másik a nyakkeh-dőn áthatolva a felső mellbe furódott.

A rablógyilkosság egyedüli szemtanuja Jaics István lakatos volt, aki Klein Dávid lakatos műhelyében volt alkalmazva. Jaics előadja, hogy amikor nyolc óra tájt a gyilkosság színtere mögött elhaladt, egy lövés dördülését és felvillanását hallotta, illetőleg látta és nyomban utána segélykiáltást: „Rablók, r. blók, nincs pénzem”. Jaics nem mert a megtámadott segítségére sietni, mert félt, hogy ő is áldozatul esik.

Közben egy második és egy harmadik lövés eldördülését is hallotta és a holdvilágban látta, hogy egy alacsony alak ráhajol az áldozatra.

Ezután Jaics a mehalai község házára ment és ott előadta az egész esetet, úgy, ahogy ő látta. A község házáról először a mehalai csendőrséghez fordultak, de senki sem volt ott. Ezután a temesvári csendőrséghez és rendőrséghez telefonáltak.

Zsulán tizennégy-tizenöt év előtt költözött Szemplakról Mehalára s azóta a kövezett utcában lakik a feleségével és négy gyermekével. Jómódu, szorgalmas ember és halála az egész községben osztatlan részvételt keltett.

Néhány hét előtt Bukarestbe utazott, Rotarin Moxa nevű barátja látogatására. Innen érkezett a józsefvárosi pályaudvarra. Akik vele jöttek, látták, hogy a vonatra egy idegen emberrel szállott fel, akivel élénken beszélgetett. Valószínű, hogy ugyanez az ember volt a gyilkos is s erős a gyanu, hogy — megtudva, hogy Zsulánál pénz volt — éppen azért kísértte el Temesvárig, hogy itt majd megölje.

Némi világot vet már e titokzatos bűnténybe Divald Bálint mehalai jegyzőgyakornok előadása is, a ki tegnap este azon az uton ment a józsefvárosi pályaudvarra, amelyen a rablógyilkosság történt. Utközben mielőtt a vonat berobogott, egy alacsony emberrel találkozott, akinek fején feltűnő bicikli-sapka volt. Nyomá-

ban egy másik, [ugyancsak] alacsony termetű férfi ment. Amikor Divald ugyanazon az uton 6 óra után hazament, már nagy csődületet látott maga előtt és akkor értesült a bűntényről. E szerint a gyilkos nem jött Zsulánnal már Bukarestből s így az ez előadás a vizsgálatot egészen más irányban fogja terelni.

Külügyi bonyodalmak.

A minisztertanács titkaiból.

(Mi lesz Szerbiával?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 4.

A miniszterek ma — ezen a héten már másodszer tanácskozásra ültek össze. A sajtóiroda, az eddigi szokások ellenére hírül adta, hogy a tanácskozástárgya a jövő évi budget. Ezzel szemben Budapestről a következőket jelentik:

Már a hétfői minisztertanács után félhivatalosan közreadták, hogy az 1907. évi költségvetést, még annak közös részét is elintézték. Két költségvetés 1907-re aligha van és így vagy hétfőn tévedtek a félhivatalosak, vagy ma tévednek.

Ehhez járul még, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök hétfő és csütörtök között titkon Bécsben járt, ott *Goluchowski*-val tanácskozott és félhivatalosan azt jelentették, hogy a miniszterelnök dánosi birtokára ment. *Wekerle*ről senki sem hiszi, hogy ő közvetlenül a parlament megnyitása előtt, az Ausztriával folyó kiegyezési tárgyalások folyamata alatt, két rendkívüli minisztertanács közé eső hétköznapon Dánosra utazik. Ez a dánosi utazás alibi akar lenni, hogy ne gondoljon senki arra, hogy rendkívüli bécsi kirándulásra van szükség az egyik és a másik minisztertanács között.

Nagyon beavatott oldalról jelentik, hogy a miniszteri tanácskozások csak nagyon keveset függenek össze a költségvetéssel. Az egyes miniszterek külön-külön előre megegyeztek a miniszterelnökkel tárcáik pénzügyi szükségletei iránt és a minisztertanács csak a forma kedvéért foglalkozott még egyszer a budgetvel, ami nagyon rövid időt vett igénybe.

A közös költségvetés beiktatása ellenben nem volt egészen olyan sima. *Wekerle*nek megmondták ugyan Bécsben már a múlt heti tanácskozások során, hogy közös kontóra mit igényelnek és miután ez ellen magyar kormányának mindig bajos volt és bajos lesz remonstrálni, ezt a tételt is sok szóbeszéd nélkül be kell iktatni. Legfeljebb az okoz némi fejtörést a kormányának, hogy a paktum ellenére is emelkedő közös katonai kiadások emelkedését hogyan indokolja, de ez nem annyira a minisztertanács, mint inkább a miniszterelnök dolga, aki végre is „a természetes és elkerülhetlen emelkedés” bevált jelszavához lesz kénytelen folyamodni.

Tényleg nincsen is szó valami nagy összegekről, mindössze talán 9—10 millióról, csak hogy ezek a jövőre sokkal nagyobb számú milliók kiadását hordanak méhükben. *Wekerle* azonban nem azért ment félhivatalosan Dánosra és tényleg Bécsbe, hogy ebből a többletből valamit lealkudjon; sokkal okosabb ember, sem hogy hiába erőlködjen és kátyuba vigye a kormányt.

Wekerle a fenyegető külügyi bajok miatt ment Bécsbe és ezek foglalkoztatták főleg az első e heti miniszteri tanácsot és fogják foglalkoztatni a ma is. A legközelebbi napokban fog eldőlni a szerb-osztrák viszálykodás ügye és noha a magyar kormány a nagy nyilvánosság előtt egyetért az osztrák érdekeket képviselő közös kormányral, a kulisszák mögött igen nagy az eltérés és a magyar kormánynak sehogyan sincsen inyére, hogy a magyar közéletmezés adja meg az osztrák ipar védelmének árát.

Goluchowski elhatározta, hogy még ebben a hónapban dülőre viszi a szerb kérdést és vagy tényleg bonyodalmakba is akarja belevinni a monarchiát és *erőszakkal is érvényt szerezni* az osztrák zsebnek, vagy csak nagy görögtüzet puffogat, hogy ennek ropogásával maszkirozza a visszavonulást. De sem ezt, sem azt nem lehet megcsinálni a magyar kormány háta megett, mert a tényleges intézkedések joga e tárgyban a magyar kormány kezében van.

Wekerle pedig nem akarja nyugtalanítani a magyar közvéleményt, noha a kérdésnek komoly, harcias megoldása esetén még magyar kormányválság is járhat az ügy nyomában; ezért a nagy titokzatoság: ezért hirdetik félhivatalosan, hogy a minisztertanács csak a költségvetéssel foglalkozik és ezért hallgatják el a miniszterelnök bécsi utját.

A miniszterelnök ma számolt be utjának eredményéről és dacára annak, hogy a mai minisztertanács „csak a költségvetéssel” foglalkozott, fogunk talán már holnap, de mindenesetre a legközelebbi napokban újabbat hallani a külügyi részort terén.

Budapest-ről táviratozzák: A kormánytagjai ma tanácskozásra gyűltek össze. A tanácskozás tárgya a jövő évi állami költségvetés volt. A minisztertanács a költségvetés mérlegén kívül, amelyet a miniszterelnök kedden állított össze, csakis a parlament elé terjesztendő törvényjavaslatokkal és kormányzati folyó ügyekkel foglalkozott.

Más-forrásból jelentik:

A minapi minisztertanácson elintézték a költségvetés dolgát s megállapították, hogy az idén *husz millióval nagyobb* a költségvetés kiadási összege, mint az előző években. Ez természetesen onnan van, hogy a kormány nagyszabású reformokra vállalkozott, ehhez pedig pénz kell. Ámde a kormány egyes tagjainak aggályai voltak azért, hogy a mi költségvetésünk is emelkedik s a közös költségvetés is jelentős summát követel az eddigien felül. *Wekerle* Sándor miniszterelnök látva a hangulatot, minden befolyását latba vetette Bécsben, hogy utját állja a közös kormányzat képtelen követelkezésének s — mint megbízható forrásból jelentik — fáradozásának jelentős eredménye volt.

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök még e hét végén Bécsbe utazik s jelentést tesz a felségnek a magyar költségvetésről. Ugyanakkor érintkezni fog a közös miniszterekkel a közös költségvetés dolgában.

A munkásbetegségélyző pénztárak ügye.

(Az új tervezet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

A kerületi betegségélyző pénztárak központi bizottsága kedden, október 2-án a felállítandó munkásbetegségélyző pénztárak ügyében, Budapesten ülést tartott. Az aradi kerületi betegségélyző-pénztárt az ülésen, amely az Országos Iparegyesület helyiségében folyt le, *Czukor* László képviselte.

Az ülésen *Diószeghy* Lajos dr. kereskedelmiügyi miniszteri titkár ismertette a javaslat részleteit és számos aggályt oszlatozott el. A törvényjavaslat szerint a kerületi pénztárak eddigi helyzetében csupán lényegtelen változások fognak beállni. A pénztárak autonómiaja továbbra is fenmarad, helyzetük csupán annyiban változik, hogy a törvény életbeléptetésével a pénztárak felsőbb hatósága nem az iparhatóság, hanem a központi pénztár lesz, amelybe mindegyik kerületi pénztár delegátusokat küld ki, akik évenként ülésnek. A legfelsőbb hatósága a pénztáraknak az állami munkásbiztosítási igazgatóság lesz, amely a kereskedelmiügyi miniszteriumban fog székelni.

A magánpénztárak a törvény életbe léptetése után is fenmaradhatnak, de azok, akiknek nyolc koronán aluli jövedelmük van, a közpénztárba is kötelesek beiratkozni.

Peres ügyekben a pénztárak felállításával választott bíróság fog dönteni. A pénztári járuléka minimuma két, maximuma pedig öt százalékban van megállapítva és esetenként való megállapításuk a kerületi pénztár autonóm jogához tartozik. Ugyiszintén teljesen autonóm joga lesz a kerületi pénztárnak az adminisztráció is.

Az orvosokkal kötendő szerződés joga szintén a kerületi pénztárakat illeti meg. *Czukor* László, az aradi kerületi pénztár elnöke helyesli az orvosok által fölvetett szabad orvosválasztás eszméjét, de csak bizonyos korlátok között, nehogy visszaélések történhessenek.

Egyik érdekes és nagyfontosságú része a törvényjavaslatnak az, amely arról szól, hogy a pénztár a beiratkozott tagok *családtagjait is köteles lesz gyógykezelni*.

A központi bizottság kimondta, hogy a törvényjavaslat minél előbb való életbeléptetését melegen óhajtja és minden olyan mozgalmat elítél, amely a javaslat tárgyalásának elhalasztására irányul.

A törvényjavaslatot a kormány már ebben a hónapban leteszi a Ház asztalára.

Hadnagy és szakácsnő.

(A tiszti étkező titka.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 4.

Különös bűnpört tárgyalt ma a szegedi büntető járásbíró. Egy elbocsátott szakácsnő rágalmazó följelentést tett egy szegedi honvédhadnagy ellen s miután a vád nem bizonyult valósnak, a hadnagy a büntető járásbíróhoz fordult megtorlásért. Azonkívül egy másik nőt is megvádoltak ma, mert a hadnagyot becsületsértő kifejezésekkel illette.

A bűnügyről ezt a tudósítást adjuk:

Ez évi április hónapban a szegedi honvédtiszti étkezőbe *Bavaszitz* Gyula hadnagy, aki akkor az étkező ügyeit intézte és ott is lakott, föl fogadta *Fényes* Irén szakácsnőt.

A nő csak rövid ideig volt az étkező szolgálatában, mert a hadnagy szabályellenes cselekedetek miatt elbocsátotta.

A haragos hölgy ezért fölkereste *Szilas*

Odön ezredparancsnokot, aki előtt rágalmazó jelentést tett a hadnagyról. Azt állította, hogy a hadnagy az ékező udvarában lévő lakásán *kétes hírű hölgyeknek ad szállást és azokat a honvédtiszti ékezőből ingyen elhordott étellel eteti.*

Mint minden följelentésre, úgy erre is megindították a vizsgálatot a hadnagy ellen, akiről nem bizonyultak be a boszuálló szakácsnő állításai.

A rehabilitált tiszt erre a büntető járásbíróshoz fordult és rágalmazás miatt följelentette Fényes Irént.

Ma volt ez ügyben tárgyalás Somlyódy István járásbíró hivatali szobájában. A szakácsnővel együtt vádlótként a bíróság előtt állott még özvegy Hoffmann Mátyásné is, aki ez évi május 8-án a Pilsen-vendéglő előtt megtámadta a hadnagyot és durva szavakkal inzultálta. A hadnagy Hoffmanné ellen becsületsértés miatt tett följelentést. Ez a támadás az elbocsátott szakácsnő érdekében történt és így a két ügyet egyesítve, mára tüztök ki tárgyalásra.

A tárgyalás elején Fényes Irén védője, Szűcs József dr. arra kérte a bíróságot, hogy ne hozzon még ítéletet, hanem szerezzék be a hadnagy ellen lefolytatott vizsgálat iratát. Egyben indítványozta a Hoffmann és a Fényes Irén ügyének ketté választását.

A bíróság az előbbi kérelemnek helyet adott, az utóbbit azonban nem teljesíti. A tárgyalást az iratok beszerzéséig elnapolták.

A Hegyalja szürete.

(Rossz termés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 4.

A régi vig szüretekről manap csak könyvekben olvashat az ember. Mikor még nem tudták, mi az az amerikai szőlő, mi az a szőlőnevelés, mikor még kolnárról kolnárra járt dárídózni a vendégsereg: szép idők voltak. A mai szüreteket, ha vigák is, ha murival járnak is, mégis csak amolyan kocamulatságok a régiekhez képest. Néha pedig nem is mulatságok.

Az idén például szomorú szüretje volt a Hegyaljának. A két legutóbbi év szárazsága nemcsak a tavalyi és tavalyelőtti szüretelés eredményét tette rosszá, de annyira ártott maguknak a szőlőtőkéknek, hogy azoknak termelőképessége is erősen csökkent. A tőkék, noha az idei időjárás kedvezett a szőlőknek, nem tudtak egy év alatt teljes erőre kapni s ez az oka, hogy az idei szüret is mélyen a várakozáson alul ütött ki.

A Hegyalja legtöbb községében most végződik a szüretelés. A szüret eredménye felől kérdezősködéseinkre mindenfelől valósággal elszomorító válaszokat kaptunk, melyek azt bizonyítják, hogy a szőlősgazdákra az idei év nagy csalódást hozott. *A közepesen jóval alul áll a szüret eredménye, mely különben a következő:*

Gyórokon nagyon rossz volt a szüret. A katasztrális holdankénti hozam sok helyütt megdöbbentően kevés. Nagy átlagban *holdanként 10 hektoliteres* termést lehet számítani, de vannak holdak, melyeken csak 3—4—5 hektoliter bor termett. A minőség, noha jobb a tavalyinál, szintén nem felel meg a várakozásnak. A borárak a hegyi boroknál 26 és 36 fillér között, a kerti és mezői boroknál 20—22 fillér között váltakoznak. A kereslet nem túlságosan élénk.

Pilágoson közepes volt a szüret. A minőség jobb, mint a tavalyi. Holdanként *25—30 hektoliter* volt a termés.

Kuvinban ugyanolyanok a viszonyok, mint Gyórokon.

Pankótán valamivel a közepesen alul a termés. A holdankénti hozam átlag *35—40 hektoliter*, az eladási ár átlaga 28 fillér. A szüret még itt ütött ki a legjobban. A minőség a legtöbb helyen elsőrendű s általában elég jó.

Paulison gyenge volt a termés. Ma végződött be a szüret, melynek eredménye alig haladja túl a holdankénti *15—20 hektoliter*. Vevő nem igen akad; alig érdeklődnek néhányan a borok iránt.

Apataleken ugyancsak nagyon rosszul sikerült a szüret. A bort nem veszik s oly csekély az érdeklődés, hogy mindeddig mit sem adtak el.

A színész Rothschildok.

(Az aradi színház földbirtokosai.)

Arad, október 4.

Régen, nagyon régen volt az az idő, mikor a magyar színészek a haza vándorapostolai voltak. Fordult az idő kereke és a magyar színészeknek nemcsak saját külön nyugdíjgyűjtésük, hanem nagyon soknak közülük háza, földje, de még szőlője is van.

Országszerte vigan szüretelnek az emberek; de aligha van a Hegyaljának érdekesebb szőlősgazdája, mint az öreg *Mazey* Péter, aki egy egész hold szőlőt mondhat a magáénak s aki ilyenéj pontosan megjeleik Arad utcáin, kijelentvén összes ismerőseinek, hogy olyan bort, aminét ő szüretelt, még nem pipált a ven Európá.

Ebből az ötletből állítottuk össze azoknak a magyar színészeknek a nevelt, akik a „vagyonos osztályhoz” tartoznak és saját portáikon is uraknak mondhatják magukat. Ime a gazdag színészek lajstroma:

Somogyi Károlynak, a kitűnő direktornak Somogy megyében földje, szőlője, háza van. *Komjáthy* János, a nem kevésbé kitűnő direktor dunántúli földbirtokos és háztulajdonos. *Pesti* *Ihász* Lajos olyan gazdag ember, hogy már nyugalemba is vonult: háza van Szabadkán, Palics fürdőn pedig szőlője és villája.

Az aradi színház drámai hőse, *Keszler* Ede meg éppen dús gazdag ember, komáromi háztulajdonos és földbirtokos. Nem is hinné az ember, hogy mennyi háztulajdonos van Thália magyar papjál között. Házilurak, akik labkért stájeroknak: *Bérczy* Gyula Nagyváradon, *Nagy* Gyula Rákospalotán, *Viola* József Monoron, *Szathmáry* Lajos Marosvásárhelyen, *Olasz* György Hódmezővásárhelyen, *Polgár* Antal Leányfalván, a nagy Szentgyörgyi *István* Kolozsvárt, *Szabó* László Aradon, *Faludi* Károly Nagyváradon, *Tóth* Elek Cegléden.

Ez a névsor nem teljes, de arra még is jó, hogy illusztrálja a nyomorral küzdő magyar színészeket. Ha ehhez a „szegény” listához még hozzávesszük a fővárosi szegény színészeket is, akkor végkép elvesztette a jogosultságát a „napszámos” elnevezés. A legszegényebb budapesti színészek legtöbbjének villája van. A nyarat saját uri kényelemmel berendezett villájukban, nem pedig a főváros melletti sváb fa'vakban töltik. Még olyan fővárosi színész is van, akinek pláne saját kastélya van. Ez a boldog kastélytulajdonos *Ivánffy* Jenő, a Nemzeti színház tagja. *Tapolczay* Dezsőnek és *Vizváry* Gyulának, vő és após villájuk van. *Fenyvessy* Emil budapesti ház- és villatulajdonos. *Fedák* Sári, no de ezt mindenki tudja. *Petrás* Sári villa-birtokos. *Varsányi* Irén a saját házában lakik és a saját fogatján megy a színházhoz.

Végére hagytuk *Kulcsár* Lászlót, az aradi színház tagját, aki a Grödelékekkel is konkurrálhat, mert neki is van Erdélyben erdőbirtoka.

Ez a szegény magyar színészet képe, földekben, házakban, szőlőkben és villákban ismertetve.

A véres országból. Holttestek a cári palotában.

(Vérengzések Kievdben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 4.

Az orosz cár partraszállásával kapcsolatosan hire jár, hogy a parasztságot cári ukázzal egyenjogusítani fogja. Megadja nekik a jogot, hogy államszolgálatba léphessenek és az utlevél-kényszer megszüntetésével a teljes költözködési szabadságot fogja megadni nekik. De nem hihető, hogy az anarchiába merült paraszttrendet e liberális engedelmények meg fogják nyugtatni. A parasztságnak a kormány ígéretet tett, hogy földbirtokhoz fogja juttatni és mivel nem volt pénze az ígéretnek beváltásához, kárptólásul adja e jogengedelményeket, melyek liberálisak ugyan, de egyelőre nem sokat hoznak a konyhára. Ugyanekkor azonban a kormány majdnem teljes nyilvánossággal szervezi a forradalomellenes ligákat, amelyek szinteg polgári szervezetek, de valójában a kormány fegyveres támogatásával működnek. Hogy a kormány mennyire közel áll az ilyen szervezetek által véghezvitt gaz munkákhoz, bizonyítja az a tény, hogy Kruseván, a kisenevi hirhedi vérengzés rendezője negyvenezer rubel állami szubvenciót kapott valószínűleg azért, hogy tovább folytathassa működését.

Mai távirataink:

Fétevár, okt. 4. A minisztertanács elhatározta, hogy a korona-uradalom tulajdonát képező Altai vidéki földterületeket átveszi állami kezelésbe és azokat paraszttok között telepítés céljaiból *felosztja*. Az állam e területekért 49 éven át desztjatinaként 23 kopeket fizet a koronauradalomnak, a mely fentartja tulajdonjogát az e területeken található ásványtermékekre.

Pétervár, okt. 4. Az utépitési mérnöki hivatalban tegnap tartott vizsgálatnak az volt az oka, hogy egy diák lakásán 40, egy másik verzió szerint 29 bombát találtak.

Pétervár, okt. 4. A Rjecs, a kadetok lapja azt jelenti, hogy Stolypin miniszterelnök tegnap egy siedlcel küldöttség fogadásakor kijelentette, hogy látszólag semminő akadályba nem ütközik, hogy az ott letartóztatott zsidók a törvényszék elé állíttassanak.

Mittau, okt. 4. Az okt. 30-iki szövetség pétervári és moszkvai választmányának közös ülésén *Lucskov* lemondott a központi választmány elnökségéről, a választmány azonban újból megválasztotta.

Pétervár, október 4. A harmadik utca egyik házában ma *bombagyárra bukkantak*. Ez alkalommal több személyt letartóztatottak. — Tegnap este a Koltovszki rakparton lévő *Petroff*-féle teakereskedést *kirabolták*. Egy őrt meggyilkoltak.

Pétervár, okt. 4. A tőzsde tőzén tegnap délután letartóztatottak, kik egy, az állami kincstári hivatalból visszatérő állami pénztárnokot, ki nagyobb összegű pénzt vitt magával, ki akartak rabolni, két orosz paraszt és egy *Lehardt* nevű svájci.

London, október 4. A *Times* tegnap a következő táviratokat kapta Szentpétervárról:

Ma a délelőtti órákban rettenetes látvány tárult a cári család szeméi elé. A péterhoi kastély, tudvalevőleg, közvetlen

a tenger partján van, úgy, hogy a palota márványlépcsőit a hullámok nyaldossák. Amikor ezeken a lépcsőkön a cári család megjelent, 9 hullát sodort arra a tengeráram. Mind a kilenc hullá rettenetesen meg volt csonkítva, össze-vissza volt lövöldözve. A mikor a cárné megpillantotta a szörnyű látványt, elájult.

Bővebb tudósítás a rejtélyes ügyről még nem érkezett és így nem tudják, szándékosság vagy véletlenség forog-e fönn.

Kiev, október 4. A városban rettenetes vérengzés folyik. Az orosz hazafias liga tagjai gyilkolnak és rabolnak az utcákon. A zsidó lakosság körében óriási a pánik. Aki tud, menekül.

Milánó, október 4. A *Corriere de la Sera* jelenti Pétervárról, hogy Ligovs közelében több fiatal ember kövekkel dobált meg egy vonatot, melyben Szergiusz Michajlovics nagyherceg az oldenburgi herceggel ült. Több ablaküveg betört. Nehány üvegcserep abba a kocsiba esett, melyben a hercegek ültek, akik azonban sértetlenek maradtak.

Pétervár, október 4. A tábori törvényszékek az utóbbi napokban 25 halálos ítéletet hoztak. Ezek a törvényszékek eddig összesen 54 embert ítéltek halálra.

Pétervár, október 4. A Suchumból Otsimtseri-be haladó „Czarevits Georgi“ gőzösön október másodikán éjjel vakmerő rablás történt. A büntetett 25 rabló követte el, akik különböző helyeken szállottak fel a hajóra. A puskákkal és revolverekkel felfegyverzett rablók sarokba szorították a hajó személyzetét és az utasoktól 12000 rubelt raboltak el. Az első osztály utasai látván a veszedelmet, erre szintén fegyvert ragadtak és lövöldözni kezdtek a rablókra, akik a lövéseket viszonzták. Közben a rablók vezére felszólította a hajó kapitányát, hogy gondoskodjék a tüzelés beszüntetéséről, mert ha ez pár percen belül nem történne meg, úgy a rablók megölik a tuszul elfogott másodkapitányt és a matrózokat. Erre a fenyegetésre az utasok beszüntették a lövöldözést. A rablók pedig a tuszok által hajtott csónakon a partra menekültek. A matrózok ezért a szolgálatért tíz rubelt kaptak a rablóktól.

Varsó, október 3. Dombrowski lemergi egyetemi tanárt az itteni rendőrség letartóztatta. A rendőrség azt állítja a tanárról, akinél letartóztatásakor revolvért és 10000 rubert találtak, hogy összeköttetésben áll a forradalmi párttal.

A pusztító szérum.

(Hoyos gróf tapasztalatai.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 4.

Néhány év előtt Budapesten egy oltóanyagok előállításával foglalkozó intézet létesült. A tulajdonosa Rouget P. párisi gyáros és ezt a címet viseli: *Pasteur Chamberland féle laboratórium*. Tavaly egy gazdasági szaklap, melynek Nagy Dezső közgazdasági író a szerkesztője, kellemetlen dolgokat tett közzé az intézet felől. Megírta ugyanis, hogy azokban az uradalmakban, ahol Rouget ur védőanyagát használták, az állatok sokkal nagyobb mértékben hullottak el, mintha azt nem használták volna s így az ország gazdáközönsége e téren kellemetlen tapasztalatokat tett.

Rouget a közlés miatt sajtópört indítván, a

Nagy Dezső ellen folyt tárgyalás alkalmával a *Magyar Estilap* tudósításban reprodukálta azt a vallomást is, amelyet gróf Hoyos békésme gyel nagyrtokos uradalmi intézője tett. Ezerint az intéző elmondotta, hogy kíséretet téve az oltóanyaggal, ötven marhat beoltott, a másik 50 darabot nem. A két csoportot aztán elkülönítette s míg a be nem oltott állatok közül csak 2 darab pusztult el, addig a beoltottak között a lépfene sokkal erősebben grasszált, mert 14 darab dögült meg. Ugyanekkor megírták, hogy az intézet tévedésbe ejtette a gazdákat és pedig úgy, hogy magát „Institut Pasteur“-nek nevezve nyomtatványain, azt hitték, az igazi Pasteur-intézettel van dolguk. Ezért a ravaszágért Rouget ur vállalatát mint címbitorlót megbüntették s meggyűlt még a fináncal is a baja. Nevezetesen a kincstár, abban a hitben, hogy tudományos intézetről van szó, nem adóztatta meg a magánvállalatot. De utóbb kitudódott a turpisság s ekkor egyszerre 48 000 korona adót sóztak rá büntetés gyanánt.

A Rouget-féle vállalat ezért a közleményért a lap ellen *vágalmazás* miatt sajtópört indított, amelynek ma volt a tárgyalása a budapesti törvényszék előtt. A közleményért, mint szerző Beregi Miklós hírlapíró vállalta el a felelősséget. Védője Tarján Mihály dr. ügyvéd volt, míg a magánpanaszost Papp József dr. ügyvéd képviselte.

A vádlott szal védekezett, hogy cikke hü leírása volt a főtárgyalásnak és hogy a vállalatot két fórum elítélte. Közérdekű kérdéssről lévén szó, a védő a valódiság bizonyításának megengedését kérte. Főleg annak igazolását kérte a védő, hogy a miniszterium a céget elítélte a hamis cím használatától.

Papp József dr., a magánpanaszos képviselője a bizonyítás elrendelését ellenozte. A törvényszék az előterjesztések meghallgatása után a bizonyítást eljárásnak teljes terjedelmében helyt adott, azzal az indoklással, hogy a cikk a közérdeket szolgálja. A tárgyalást a bizonyítékok beszerzéséig elhalasztották.

Harminc millió hadihajókra.

Pénzt, pénzt, pénzt!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 4.

Tehát *Montecuccoli* gróf tengernagy, haditengerészetünk vezetője nem enged. Nagynevű ösével ő is azt tartja, hogy mindenhez pénz meg pénz kell és így sikerült is három új hadihajóra való költség címén *egyelőre* harminc millió koronát az osztrák és magyar kormányokkal előirányoztatni. Most már a delegációkra vár a föladat, ezt a többletkiadást egyszerűen törölni. De minthogy a novemberben összeülő delegációnak valószínűleg ismét az lesz a jelszava, hogy sokat beszélni és lármázni, de mindent megszavazni: bizonyos, hogy Montecuccoli is keresztül-hajtja harminc millió többletkövetelését.

Hogy mire fordítanak a megszavazandó milliókat, azt az alábbi távirati tudósításban közöljük.

A jövő évi közös költségvetésre vonatkozólag Bécsből azt jelentik, hogy aligha fog teljesedni az a remény, hogy a katonai kiadás nem fog emelkedni. A tengerészet parancsnoka a flotta fejlesztésére *harminc millió* koronát kért a kormányoktól, amelyek erre a célra tíz millió koronát mint első részletet meg is ajánlottak neki. A haditengerészet már az ősszel megrendel 3 nagy csatahajót 15000 tonna tar-

telommal, továbbá egy 3500 tonnás cirkáló hajót és egy nagy hajójavító dock-ot.

Minthogy haditengerészetünk vezetősége a „Rudolf trónörökös“, „Stefánia trónörökös“ és „Tegethoff“ nevű hajókat, a melyek még a nyolcvanas évekből valók, kicselejtezi, ezek helyébe akarja a fent említett három csatahajót. Így hajóállományunk csak minőségileg változik, de mennyiségileg nem. Az esetben pedig, ha e három hajó felépítésére évente csak tíz millió koronát fordítunk: mire a hajók készen lesznek, már régen túlaladta ezeket a technika haladása, úgy, hogy akkor már épanséggel nem tekinthetők majd modern hadihajóknak.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: *Traviata*, opera. (Bérlet G.)
Szombat: *Aranylakodalom*, színmű. Diszeldadás. (Bérletszűnet A.)
Vasárnap: *Délután: Vándorlegény*, operett. Este: *Gyöngyélet*, bohózat. (Bérlet A.)

Bajazzók.

Zsuffolt földszlat, tö őtt páholyszorok. Ez volt a külső kép a mai színházi előadásnak. A pár napos színházi szezon első opera-előadása változtatta így meg a színház képét. És mindjárt itt, beszámolóink elején sietünk kijelenteni, hogy a mai előadás mindenben részolgált a nagy érdeklődésre.

Leozcavalio klasszikus zenéjű operája mindig vonz, a mai előadás pedig beigazolta, hogy a Bajazzókat jó előadásban mindig lehet élvezni is. Lovag *Ferrari* és *Schubert* Jenny olyan művészi élvezetben részesítették a közönséget, melyhez hasonlóban egyetlen vidéki város közönsége sem gyönyörködhetik *Ferrari* Canioja úgy énekművészet, mint színészi szempontból művészi. Tiszta csengésű tenorja minden regiszterben erős és dallamos. Könnyen, megerősítés nélkül énekel és a partitúra minden szépségét érvényre juttatja. Különösen dicséretre méltó *Ferrarinai* az operaénekeseknél olyesztika játékbéli készség. *Ferrari* megcsinálja és meg is játsza szerepét, ami csak a siker előnyére szól. Mindenben méltó partnere volt *Schubert* Jenny, aki különösen az első felvonásbeli nagy áriájával aratott zajos sikert. A kisasszony hangja különösen a felső regiszterekben csong tisztán és tömören, míg az alsokban kissé fátyolozott. Énekművésze kifogástalan. Nagyon jól állta meg helyét *Ladislav* József, aki nagyon jól volt disponálva és a Neddával énekel duetban művészi volt. *Hunyady* József Tonioja nagyon jól illeszkedett az ensemblébe és prologjával tappra ragadta a közönséget. *Faludy* ügyesen énekelte *Beppe* kis partiját. A zenekar kifogástalanul működött, ugyanezt az énekkarról épanséggel nem mondhatjuk.

A Bajazzók előtt *Szemere* György A szírlomháiban című egy felvonásos színművét adták. A kis darabban *Hunyady* József értékas sikert aratott. H. G.

* Színházi hírek. A fővárosi színházak összes sikert aratott ujdonságai rövid időn belül náluk is színre kerülnek. Hírt adtunk már a Vig özvegy előkészületeiről. Ezzel egyszerre folynak a próbák *Kistemaekersnek* a Nemzeti Színházban nagy sikert aratott színművéből, *As ősziből*, melyben *Keszler* Ede adja a főszerepet. A jövő héten a *Dorrit* kisasszonyban, *Dickens* kedves vigjátékában lép fel az idén először *Harmath* József. Az operett-társulat a *Gerolsteini* nagyhercegnőre is készül, az operett reprize 13-án lesz.

* A vasárnapi előadások. A vasárnap délután *mérsékelt helyárrakkal* színterkerülő *Vándor legény* operette szereposztása a következő: Fű-

löp herceg — Faludy, Hercegnő — Zalay, Ocut — Kapossy J., Straubinger — Hunyady J., Udvarmester — Szathmáry Csepő komédiás — Borbély Sándor, Bonifác — Ladizslay, Lábuka — Bankóné, Vasárnap este a katonasáétből merített Gyöngyöset énekes bohózat kerül színre, melyet már ismer az aradi közönség, a főbb szerepeket Delli L., Bácsné, Körössy J., Zalay, Zsigmondy, Faludy, Várnay, Beregi, Marházy, Szathmáry és Kulcsár játszik.

* Hangverseny az öreg honvédek javára. A kolozsvári máv. műhelyszemélyzetének „Összhang” című dal- és zenegyűjteménye van. Ezen egyesület országos nevű zenekara Perényi Vince karmester vezetése mellett október 6-án este a „Fehér Kereszt” téli kertjében hangversenyt rendez. A hangverseny jövedelmének 50%-át felajánlák az aradi 48—49-ikl öreg honvédeknek.

* Az ösztön. Hétfőn a budapesti nemzeti színház ujdonsága, *Az ösztön* kerül színre. Ábrányi Emil fordításában, itt először. A szereposztás a következő; Jean — Keszler E. C. clie — K. Kápolnay Juliska. André — Beregi. Teréz — H. Körössy J. Lansriquet — Marházy M. „Az ösztön” az egész művelt világban ismertté tette írója, Henry Kistemackers nevét.

* Vecsey Ferenc Aradon. Amerikai hangversenykörútja előtt Aradon is bucsuhangversenyt ad Vecsey Ferenc, még pedig e hó 14-én, a Fehér Kereszt szálló dísztermében. A kis hegedűművész, ki már bejárta a félvilágot s mindenütt szenzációs diadalt aratott, az előadó művészet oly fokát érte el, melyet elképzelhetetlennek tartottak a legnagyobb zenészek is. — Jegyek kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésben.

Meggyujtotta a férjét.

Borzalmas hitvesgyilkosság.

A kikapós férj büntetése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 4.

A budapesti Király-utca egyik hatalmas bérházában, — mint fővárosi tudósítók jelentik — ma délelőtt hitvesgyilkos merénylet történt. Egy agyonzaklatott, sanyargatott, beteg asszony akart gyilkosság árán megszabadulni kizsójától. Alvó urát lehatárolta égő szeszszal, aztán eltávozott. A férj nem menekült volna a lángok közül, ha a ház udvarán foglalatokodó fiucska nem látja meg az ablakon keresztül a tüzet s föl nem lármázza a lakókat. Így könnyű égési sebek árán megszabadult.

A házaspár a Király-utca 48. számú ház földszintjén, a 3. számú lakásban lakott. A férj, Weiss József, régebben rendőr volt. A szolgálót két esztendeje otthagya, mert a szerény fizetéséből nem tellett költséges passziókielégítésére. Ilatszörűgynök lett s mert ügyes volt és szorgalmas, igen szép jözségeket keresett. De minden pénz kevés volt neki. Állandóan az éjjeli mulatóhelyeket bujta s rosszhírű nők társaságában gyakran reggelig mulatott. Így aztán folytonosan pénzzavarban volt s a feleségét sarcolta, akit rövid idő alatt egész örökségétől megfosztott.

Emiatt napirenden voltak a kis egyszobás lakásban a pörpatvarok s gyakran megesett, hogy éjjel a verekedés zajára összeszaladt az egész ház. Augustus elsején föl is mondtak nekik novemberre. A házasság azonban ekkor sem békülték össze, sőt az utóbbi napokban mintha még jobban eltávolodtak volna egymástól. Egyre hangzott az asszony sirása s Weiss ordítása.

Weissné, akit leányneven Goldstein Zsenni-nek hívnak, tegnap valahogyan megtudta, hogy az ura egy nővel a Népezházban van. Az asszony, aki csak néhány héttel ezelőtt jött ki a Szent István kórházból, ahol négy hétig fe-

küdt súlyosan beteg s aki most betegsége következményeit viseli, utána ment az urának. Mielőtt megakadályozhatták volna, előadás közben beszaladt a nézőtérre s rátámadt a férjére, akit tényleg bizalmas beszélgetésbe merülve talált egy nővel. A nagyobb botránynak az ügyeletes rendőrtisztviselő közbelépésével elejét vette. Kivezette a felbőzült asszonyt a színházból s miután kikérdezte, hazaküldte lakására.

Az asszony haza is ment. A házmesternének, aki kaput nyitott neki, azon melegében elmondta a történetet s megkérte, ne eressze be éjjel az urát, mert az, amilyen dühös, még meg is öli. A házmester Weiss Józsefet, akit valamivel éjjel utca csöngetőt, megkérte, menjen máshová aludni, mert nem tűri, hogy a ház éjjeli nyugalomát újra megzavarják. A férj a hosszú rábeszélésnek végre engedett. Visszament az egyik király-utcai énekes kávéházba s reggelig mulatott. Reggel öt óra után ment újra haza. Felesége nem tett neki szemrehányást s ő sem volt veszekedő kedvében. Lefeküdt s hamarosan elaludt.

Weissné nyolc órákor fölkel, felöltözdött, fekete sál borított a fejére és azon útra készen látott a reggeli elkészítéséhez. Mi történt azután, senki sem tudja. Egy Vitzing János nevű tizenkét esztendő fiucska, aki az udvaron kecsit mosott, kilencédfél óra tájban vörös fényt látott Weissék lakásának az ablakán szemben levő falán Benézett az ablakon s látta, hogy az ágy, melyben Weiss a'szik, ég. Még jóformán annyi ideje sem volt, hogy az ablaktól elmenjen, Weissné szürke kimenőöltözében kijött az ajtón s dühösen rászólt:

— Mit nézel, te rongyos! Takarodjál onnan!

Ezzel a még mindig égő szeszszalot odavágta a fia lábához, aztán elment. A kapuban találkozott a házmestérével:

— Elbántam vele! — mondta neki, aztán, anélkül, hogy a meglepett asszony kérdésére válaszolt volna, elvagyult a járókelők között.

A kis Vitzing János segítségkiáltásaira közben összeszaladtak a házbellek, akik hamarosan eloltották a tüzet. Weissnek akkorra már lepörkölődött a haja és a bajusza s a jobb füle leégett. Kihívták hozzá a mentőket, akik beszállították a Rókus kórházba. Állapota egyáltalában nem súlyos; a gyilkossági kísérletről értesítették a főkapitányságot, ahonnan hat detektív kíséretében Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos, detektívőnök és Tóth János rendőrkapitány mentek ki a helyszínre. A tanúk kihallgatása után Krecsányi két detektívet küldött az asszony fölkeresésére.

A halálugrás.

(A légtornász katasztrófája.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 4.

Az artista élete nem tartozik éppen a legmulatságosabbak közé. Különösen azé nem, aki a nyaktörő mutatványokban „dolgozik”. A közönség, amely kényelmes és biztos ülőhelyeiről gyönyörködik a produkciókban, nem is sejtí, hogy milyen veszedelmek között mutatja be attrakcióit az artista, miközben könnyed mosoly játszik az ajkán. A legkisebb vigyázatlanság és a vakmerő tornász élettelenül hever a porondon.

Nem könnyű az artista kenyér. Ezt számos kisebb nagyobb szerencsétlenség élénken illusztrálja. Az a végzetes kimenetelű baleset, amely tegnap történt a budapesti kerékpár-utí Nemzetközi Mulatóban újabb bizonyítást szolgáltat a fentebb elmondottakhoz.

Egy Sremke nevű levegő-tornászt ért tegnap este mutatványai közben végzetes szerencsétlenség. A boldogtalan ember olyan szerencsétlenül bukott le a tornaszekélyről, hogy most a halállal vívódik. A szerencsétlenség részletei a következők.

A Nemzetközi Mulató műsorán egy idő óta a dal- és táncszámok mellett, mint eléggé vonzó attrakció szerepelt Sremke tornász mutatványa. A vakmerő tornász egy a színpad közepén alkalmazott vasalkotmányon mutatta be idegfejlesztő produkcióit. Artisták rendszerint, mutatványa előtt, valami gyanúszerű anyaggal szokta bekenni tenyerét, ami megóvja attól, hogy a sima vason csuszszék a kéz. Az éjjel sem mulasztotta el ezt, de mikor legvakmerőbb mutatványával: a halálugrással állt elő, egyik kezével elvesztette az egyensúlyt és fejével a földre bukott. Rettenetes esés volt. A közönség félugrált helyéről, a mulatózás zaját egy percre halott csönd váltotta föl. A szerencsétlen ember pedig ott vergődött a porondon. Orrán, száján ömlött a vér.

— Vérem van, végem van, hebegte a szerény ember.

Azonnal orvost hívtak, a közel lakó Stein Adolf doktort, aki nyaktörést állapított meg. A mulató alkalmazottjai fölemelték az eszméletlen embert és az orvos felügyelete alatt lakására szállították. A publikum pedig, mely előbb még néma meghatottsággal nézte a kilódó embert, visszaült helyére és pár perc múlva már megtapsolta a következő számot...

HIREK.

Egy alapítványról.

Arad, október 4.

Az aradi főgimnáziumban ezentúl évről-évre pályázatot tűznek ki a sajtószabadság fontosságáról szóló legjobb dolgozat díjazására. A pályázat díja abból az alapítványból telik, melyet az aradi hírlapírók tettek egy szomorú eset expiálására szánt pénzből. Tették ezt olyan célzattal, hogy évről-évre emléke maradjon a sajtó szabad véleménynyilvánítási joga ellen intézett merénylet következményeinek és hogy már a fiataliság lelkében gyökeret verjen az az igazság, hogy a sajtó a maga kötelességének teljesítése közben ép olyan szuverén, mint bármely fejedelem. Mert ez igazság. Igaz, hogy el nem ismert, sőt gyakran tagadott igazság, melyet azonban mindenki elismer, a ki mélyebben néz a dolgok belsejébe.

Szűkebb milióban, mint amilyen a mi városunk is, nem tudják ezt az igazságot kellőleg méltányolni. Nem tudják pedig azért, mert a sajtó hivatásának teljesítése közben sok embernek kénytelen-kelletlen rossz perceket okoz s az ilyesmi azután ellenséges hangulatot kelt a kis társadalmakban az egész sajtó ellen. A közönség sohasem mérlegeli az okokat: a közönség csak ítél, meghallgatás és a védekezés lehetősége nélkül. És éppen a közönség az, melynek fáj, hogy a sajtó elevenek és holtak felett ítélkezik.

Ez az általános hangulat azonban legkevésbé sem gátolja a toll embe-reit a maguk munkájában. Ok tudják, hogy az újságíró hivatása nem tulságosan illatos munkából áll. Szennyet felkotorni, hogy a társa-

dalom meglássa és eltisztítsa, port verni a szemét söprésével, kritizálni, hogy javulás álljon be ebben a vagy amabban: bizony ez kellemetlen dolog. Kellemetlen és ellenszenvet keltő. Az operátor azonban nem törődhet vele, hogy gennyes-e a felvágott seb és fáj-e a vágás. Es ha a leggyakorlottabb kéz is egészséges részbe vág: ez talán hiba, de bűnül fel nem róható. Es ha az operáció halállal végződik: az orvost nem lehet okolni. Ő csak megkísérelte, hátha még menthető a beteg.

Ilyen a mi mesterségünk is. A különbség csak az, hogy a mi kezünket gyakran operáció közben tisztítják meg, akik nem képesek fel-fogni, hogy a mi munkánk alkotó munka, mely ezek helyzetén igyekszik javítani, társadalmi betegségeket gyógyítani és jogtalanságokat kipellengérezni. Aki az orvost megakadályozza hivatása teljesítésében, azt megbüntetik. Aki minket akadályoz, az a markába neves, arra nincs büntetés. Ezért büntetünk mi magunk, ezért használjuk a megtorlást. Nem a magunk, de épen azok érdekében, akik szeretetlenséggel és rosszakarattal vannak irányunkban. Csernátony mondta az újságíróknak: szeressétek egymást, mert ugysem szeret benneteket senki! De nekünk szeretnünk kell mindenkit s ha valakinek kellemetlenséget okoz a tollunk: kész a felháborodás.

Az az alapítvány, melyet most tettek az aradi hírlapírók, ha csak kis mértékben is, de közre fog játszani ezeknek az előítéleteknek az eloszlásában. A mi véleményünk szabadsága a nemzet, a társadalom szabadsága. S aki ez ellen vét, maga ellen vét.

— **A király nevenapja.** A király mai nevenapja alkalmából az aradi minoriták templomában ünnepi istentisztelet volt, amelyen a hatóságok fején kívül nagyszámú közönség vett részt. Az aradi helyőrség a vártemplomban tartott misével és diszkvionulással ülte meg a király névnapjait.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter köszönetét nyilvánította *Károlyi Gyula* grófnak, Aradvármegye és Arad város főispánjának, azon áldozatkészségeért, a melylyel az Araden, augusztus hóban rendezett Szőlő-tanfolyam költségének fedezésére 854 koronát adományozott. Hasonlóan köszönetét fejezte ki a miniszter *Aradvármegye* közönségének, amely 600, s *Aradváros* közönségének, a mely 400 koronát szavazott meg a Szőlő-tanfolyam céljára. A miniszter köszönetnyilvánításait a hivatalos lap mai száma közli.

— **Nem szabad október 6-át ünnepelni!** *Kolozsvár*-ról táviratozzák: A kolozsvári egyetemi ifjuság részéről küldöttség járt *Moldován* Gergely rektornál, akit arra kért, hogy engedje át az egyetemi aulát az ifjuság által rendezendő október 6-iki gyász-ünnepély megtartására. *Moldován* megtagadta az ifjuság hazafias kérelmét azzal az indokolással, hogy az egyetemi aula nem lehet politikai ünnepélyek színhelye. A rektornak ez az érthetetlen magatartása annál inkább nagy föltűnést keltett, mert az egyetemi ifjuság a szokásos október 6-iki gyászünnepélyt más alkalommal is

az egyetemi aulában tartotta. Az esetből kifolyólag a tanári kar gyűlést fog tartani, amelyen perhorreszkálja a rektor eljárását, az ifjuság pedig tüntetésre készül *Moldován* ellen.

— **A szultán betegsége.** *Konstantinápoly*-ból táviratozzák: A szultán betegsége ismét súlyosabbra fordult és így a diplomatavilág ismét komoly aggodalommal tekint *Törökország* felé. A szultán udvarában már most folyik az elkészeredett intrika, hogy mindegyik párt a maga trónörökösjelöltjét tolja előtérbe. Magának a beteg szultánnak harmadik fia, *Burhám Eddin* a kedvence és most, betegsége idején is vele végezteti az államügyeket. De bármint szeretné is a szultán a maga örökét neki átadni, ez aligha fog menni, mert egész csapat trónörököszt kellene megelőznie, ez pedig a véres polgárháborúk beláthatlan sorsát vonná maga után. Különbösen akárki lesz is a szultán örököse, polgárháború nélkül nem fog elmúlni a trónváltás, mert minden trónörökösnek megvan a maga pártja, amely méltán tarthat a legirgalmatlanabb üldözéstől abban az esetben, ha a másik párt kerül uralomra. Amint egy táviratunk jelenti, a mostani uralom oszlopai máris eladogatják birtokaikat, mindent pénzzé tesznek, szóval minden előkészületet megtesznek, hogy még idejekorán külföldre menekülve, biztonságban várhassák be, amíg újra feljő az ő csillagjuk.

— **Lueger nagybeteg.** *Bécs*-ből táviratozzák: A beteg *Lueger* polgármester állapotában veszedelmes fordulat állott be. A polgármester cukorbetegségben szenved és lábán néhány nappal ezelőtt hólyagok támadtak, amelyeket ma reggel föl kellett szurni. A hólyagok helyén most nagy sebek vannak, úgy hogy a betegség *Lueger* környezetének nagy aggodalomra ad okot. Délután az orvosok konziliumot tartottak.

— **Letartóztatott színész.** *Budapest* ről táviratozzák: A fővárosi rendőrség ma letartóztatott egy színészt, aki — mint tegnap már megírtuk — *Szentgyörgyi* Lenkének és *Körmendi* Jánosnak, a Királyszínház társainak kárára hamis akontó-cédulák-al pénzt vett föl a színház pénztáránál. A csalás úgy derült ki, hogy *Körmendinek*, aki az utolsó két hónapban nem is vett föl előleget, a pénztárnál még is levontak fizetéséből 60 koronát. *Körmendi* utána járt a levonásának és ekkor kitűnt, hogy valaki az ő hamisított aláírásával ellátott előlegkérő ívet nyújtott be és föl is vette a pénzt. Ugyanaz a tettes hasonló módon 200 koronával megkárosította *Szentgyörgyi* Lenkét is. A fölfedezés nagy szenzációt keltett és *Bedőthy* László igazgató rögtön följelentést tett a rendőrségen, amely ma kétségtelen bizonyítékok alapján letartóztatta azt a színészt, aki a csalást elkövette. A színész nevét még nem hozták nyilvánosságra. Későbbi távirat jelenti, hogy a letartóztatott *Cseh* Iván tehetséges fiatal színész, aki általános kedveltségnek örvendett művészi körökben. Fiatal kora dacára jelentősebb szerepeket osztottak ki neki, amelyekben szépen megállta a helyét. A szimpatikus modoru elegáns megjelenésű fiatal művész ballépése általános részvétet keltett a fővárosi színházi körökben.

— **Péksztrájk a fővárosban.** *Budapest*-ről táviratozzák: A fővárosi pékmesterek mai értekezletükön elhatározták, hogy nem teljesítik a legények igazságtalan követeléseit. Most már bizonyos, hogy rövidesen kitör a pékmunkások sztrájkja, amelylyel szemben a mesterek úgy fog-

nak magukon segíteni, hogy a kormánytól katonai pékek kivezénylését kéri. A sütési munkánál különben számítanak a mesterek azokra a közhivatalokban szolgai minőségben alkalmazottakra, akik azelőtt péksegédek voltak és teljesen értik még volt iparukat. Magának a fővárosnak szolgálatában 300 ilyen ember áll.

— **A körvadászat áldozata.** *Temesvárott* van egy alkalmi vadásztársaság, a mely *Temes-Monostor* környékén hódol a vadászszervevénynek. Ennek a társaságnak *Manossy-Barkó* György báró is tagja, aki tavaly novemberben a vadászat alkalmával nem hallgatva a kürtös „megállj!” szavára, előre törtetett s mintegy 150 lépésnyirel a menekülő vadra lőtt. A lövés azonban nem találta a vadat, hanem *Demeter* Mihály hajtót, aki ezen lövés folytán két hónapig nyomta az ágyát és még most is nyomoréka annak. A temesvári kir. ügyészség vádjára alapján az ottani törvényszék gondatlanságból okozott súlyos testi sértés miatt 600 koronára ítélte a bárót, amely büntetést a kir. tábla 150 koronára szállította le. A kir. Kuria ma ehhez az ítélethez hozzájárult.

— **Halálozás.** *Szendz* Irénke tegnap délután tízenöt éves korában elhalálozott. Temetése holnap délután három órakor lesz a *Török Ignác*-utca 7. számú házból.

— **Ezenhaltak statisztikája.** *Londonból* jelenti egy táviratunk: A legutóbbi népesedési statisztikában foglalt adatok szerint abban az esztendőben, amelyről a jelentés szól, *Londonban* nem kevesebb, mint 48 ember halt éhen. Minthogy az ily esetek csak ritkán jutnak a hatóságok tudomására, ez a londoni nyomer nagyságát illusztrálja.

— **Vasut Zádorlaktól Ujaradig.** A kereskedelemügyi miniszter *Zádorlak* község közönségének a m. kir. államvasutak *Ujarad* állomásából kiigazolag, *Zádorlak*, *Ujboldogb*, *Vinga* puszta, *Főnlak*, *Németszentpéter*, *Munár*, *Sék* kesut és *Nagyfalu* községek érintésével *Varjas*, esetleg *Perjámos* községig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű helyi érdekű vasutvonatra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Ötneji mormon.** A lake-salt-city-i mormonok elnökét, *Smith* Józsefet — mint a *Daily Express* közli — egy monogamista mormon följelentésére letartóztatták. Kiderült róla, hogy öt felesége van s éppen akkor jelentették fel, amikor *negyvenharmadik gyermeke született*. A mormon egyházfő mind az öt feleségének külön házat tartott s bőségesen ellátta őket pénzzel. Tehette is, mert a mormon egyház évenként 50 ezer dollárt fizetett *Smith*nek és egyéb vállalkozásaiból is bőséges jövedelme van. *Smith* öt felesége ugyanabban az utcában lakik.

— **A temesmegyei főispán hivatalvizsgálata.** Mai lapunkban röviden megírtuk, hogy *Kabdebó* Gergely *Temesmegye* főispánja hivatalvizsgálat céljából *Vingán* időzött és hogy ez alkalommal nagy ünnepélyességgel fogadták. A főispán látogatásáról még a következő részleteket jelentik: *Kabdebó* Gergely, ki mint főispán most jelent meg első ízben *Vingán*, *Szivák* Imrének, a kerület képviselőjének kíséretében érkezett a községbe, ahol *Felsetár* Nándor ügyvéd, volt polgármester üdvözlő beszéde után a község házára hajtattott. Itt megelégedésének adott kifejezést az előzőleg *Ferenczy* Sándor vármegyei főjegyző által két napon át végzett hivatali vizsgálat fölött. Több küldöttség fogadása után a főispán több látogatást tett, majd részvett a tiszteletére rendezett száz terítékű banketten, ahol *Szaiámáry* Lajos királyi közjegyző a főispánt és *Kudar* Gyula gyógyszerész *Szivák* községtitkára föl, *Kabdebó* és *Szivák* *Vingáról* *Murányba*, innen pedig *Bruckenauba* és *T. Gyarmatára* mentek. A községeken mindenütt lelkes órációkban részesítették a főispánt és a kerület képviselőjét, akiket *Vingára* utaztukban

Mercyfalván *Jakobi* Miksa községi bíró és Orcafalván *Csintalan* esperes-plébanos üdvözölt nagyobb küldötségek élén s akiket tegnap este fátylasmenettel kísérték Vingán a vasúti állomáshoz, ahonnan Temesvárra utaztak.

— **Telefonelőfizetők sztrájkja.** Prágából táviratozzák: Az itteni kereskedők ma gyűlést tartottak a terménytőzsdén a telefondíjaknak tervezett fölemelése ellen. A gyűlésen elhatározták, hogy amennyiben a kereskedelmi miniszterium megdrágítja a telefondíjakat, a prágai kereskedők mindannyian fölmondják az előfizetést.

— **A grófnő.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A detektívek az éjjel egy mulatóhelyen letartóztattak egy elegáns hölgyet, akit a kíséretében levő leány állandóan és gyakran grófnőnek szólított. A grófnő láthatólag azon buzgólkodott, hogy ismeretséget kössön és ez az óhajta kétségkívül beteljesedett volna, mert a grófnő elég csinos nő. A detektívnek azonban feltűnt, hogy ámbár a grófnő német származásának mondotta magát, alig tudott németül. A detektív ugyancsak felcsapott grófnak és bemutatkozott a deidnőnek, aki szívesen fogadta udvarlását. Sőt el is kísértette magát a detektív lakására... a főkapitányságra. Itten kitént, hogy a detektívnek jó szimatja volt, a grófnő egy siklósi betörőnő, *Schwacz* Anna cselédleány, aki dr. *Radó* Adolf járásorvosnál szolgált, annak minden szekrényét feltörte, minden értékét ellopta és Budapestre jött grófnőnek. Letartóztatták.

— **Feljelentés egy hivatalos lap ellen.** Nagyváradról írják: Emlékeztetes még, hogy Széll Kálmán miniszterelnök hivatalba lépése idején rendeletet adott ki, hogy a vármegyei hivatalos lapokat szüntessék be, s a vármegyék a különböző rendeletek, feliratok és hirdetések közlésére adjanak ki külön hivatalos közlönyt, a melynek előfizetési árát maga Széll Kálmán szabta meg egy évre 8 koronában. Bihar megyében azonban, amint egy, *Glatz* Antal bihar megyei főispánhoz érkezett feljelentés elpanaszolja, maig sem hajtották végre a rendeletet. A rendelet értelmében először is árlejtést kellett volna tartani a hivatalos megyei közlöny nyomtatására. Ezt az árlejtést azonban nem tartották meg. Az alispán a nyomtatással megbízta a „Szabadság” kiadótulajdonosát. De nem hajtották végre a rendeletet azért sem, mert úgy mint az előtt, most is a régi hivatalos lap jár, amelyre kényszer folytán fizet elő a vármegye minden községe. Ezenfelül, amint a főispánhoz beadott feljelentés aktaszerűen bizonyítja, az előfizetés ára 91, azaz *háromszázötven* korona évenként, holott a lap homlokán az olvasható, hogy a „Szabadság” előfizetési ára egy évre postal szétküldéssel vidékre 28 korona. Tehát a rendes ár háromszorosánál is többet kell fizetnie minden községnek olyan vármegyében, ahol tíz-husz falu népét fenyegeti az éhínség s ahol a kormány évről-évre inszignifikáns módon kénytelen kiutalni. Mindezek mellett pedig féltékeny hatóságilag hivatalos uton a *főszolgabíró* hajtja be az előfizetési összeget. *Glatz* főispán azonnal kiadta a feljelentést az alispánnak a vizsgálat megindítása iránt.

— **Debrecen közönsége** — éretlen. Evekkel ezelőtt elhatározta Debrecen város közönsége, hogy a várost nagyarányú kiasajátításokkal, új

utcák és körutak nyitásával szabályozza. Persze a városrendezés tömérdek pénzbe kerülne. A bizottság a terveket a föllismerhetetlenségig össze vissza javíttatta s így kerültek azok a miniszterium elé, ahol két évig heverték. Ebben az ügyben most intézett leiratot Debrecenhez a miniszter, kijelentve, hogy az óriási költség, amely a városrendezéssel jár, nem áll arányban a tervezett munkálatok keresztülvitelével. A leiratban a miniszter részletesen foglalkozik az egyes utcák kibővítésével, körutak létesítésével és kijelenti, hogy ezekre szükség nincsen. Egyébként megjegyzi, hogy *Debrecen város közönsége nem érett meg arra, hogy ilyen nagyszabású tervet keresztülvihessen. A közönség* — mondja tovább a miniszter — *nem áll azon az értelmiségi fokon, amely predesztinálhatná, hogy ily óriási költséggel a város külső képét megváltoztassa.*

— **Az Ujházi szobor szivarja.** A budapesti Newyork-kávészárazó irószobájában a minap fölállították *Ujházi* Edének, a „mester”-nek mellszobrát. Gipszből van ez a szobor, de oly élethű mégis, hogy „majd megszólal”, amint mondani szokás. Egyszer azonban csunya vandalizmus esett a szoborral. Ugyanis a szobor a mester ési szokása szerint szivart tartott a szájában és valaki ezt a szivart letörte, ami egy gipszszobornak is kellemetlen lehet, ha annyira hozzászokott már a szivarozáshoz. A kávészárazó tulajdonosa, aki szintén dohányos, nem is tudta részvét nélkül nézni ezt a szenvedést. Nagylelkűen mondta:

— Parancsoljon rágyújtani, kedves mester.

Kivett a tárcájából egy trabukót és betette a szobor szájába, aztán megnyugodva ment tovább, mint aki jót tett egy gipszszoborral. De este, a mint újra ebbe a szobába vetődött, meglöködve pillantott a szoborra. Boszorkányság történt, a szivart egész tövig elszívta a szobor. A kávé megcsóválta a fejét.

— Hm! Ez a szobor egészen komolyan veszi a dohányzást!... No, de egy szivar igazán nem is sok neki egy délutánra!

Ujabb szivart dugott a szobor szájába és most már meg se lepődött, hogy éjjelkor megint csak a tövig alküszött csutkát találta. Azóta minden nap két szivarba kerül a szobor a kávésnak. Mindig akad valami pénz híjján szűkölködő színész, aki elszívja a szobor helyett a szivart... Ez a mester szobrának a legendája.

— **Schwartz Zsigmond szőnyegkiállítása.** Nagy érdeklődést kelt az *Andrássy* téren az az óriási keleti szőnyegraktár, melyet *Schwartz* Zsigmond nyitott meg az *Andrássy*-tér 22. számú ház egyik bolt helyiségében. Nem szőnyegüzlet ez, hanem *szőnyegkiállítás*, ahol valóban művelzetet talál mindenki, akár mint vevő lép be oda, akár pedig mint szemlélő. *Schwartz* Zsigmond a legritkább és legértékesebb fajú *perzsa szőnyegeket* gyűjtötte össze, a melyeket szinte példátlanul olcsó áron bocsájt a közönség rendelkezésére. A szőnyegkiállításra már a tegnapi és a mai nap folyamán megfordult Arad műértő közönsége csaknem teljes számban s már számos vásárlás is történt.

— **Veszak tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb áráért, avagy új tárgyakra átcserelek.** Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zsebóra raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tüzezüstöt *China* ezüst ajándéktárgyak és evőeszközökben, egyedüli elárúsítása a világ legjobb ezüsttisztító szerének. Tisztelettel:

Weinberger Ferenc Aradon, Fischer Eliz pa'ota. Telefon 489. 2479

— **Elveszett egy tula óra vékony ezüst láncal, rajta egy emulettel.** Tulajdonosa, akit az elveszett tárgyak kedves emlékei kéri a becsületes megtalálót, hogy illő jutalom fejében adja át ezeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— **Szappanok, fogkefék és pipere szerek** legjutányosabban *Vojtek* és *Weisz*nál. 112

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A papírárak emelése.** Bécsből jelentik: Az osztrák és magyar papirgyárosok tegnap gyűlést tartottak, a melyen elhatározták, hogy a papír árait október 1-től kezdve 5—10%-kal emelik.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 4

Amerika $\frac{3}{8}$ magasabb. Kínálat és vételkedv mérsékelte. Elkelt 40,000 métermássa 10 fillérrel magasabban. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.17—7.18
Aprillisi buza 1907-re	7.45—7.46
Rózs októberre	6.28—6.29
Zab októberre	6.87—6.88
Új tengeri 1907-re	5.04—5.05

Zárás 5 órákor:

Buza októberre	7.15—7.16
Aprillisi buza 1907-re	7.43—7.44
Rózs októberre	6.29—6.30
Zab októberre	6.89—6.90
Új tengeri 1907-re	5.03—5.04

Zárás 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	675.—
Osztrák-magyar Államvasúti részvény	687.25
Déli vasut	182.25
Első magyar cukoripar részvény	1903.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 4. —

Magyar elbrendül: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban — fillérig; Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 118—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 124—126 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm sulyban 126—128 fillérig.

CSARNOK.

Mesemondások.

Irta: Hankonyi Emma.

(Folytatás.)

Azonul nem tudtam, nem éreztem semmit. Aludtam, vagy elszédültem, azt már nem tudom magam se. De mikor a szememet megint fölvettem, nappal volt. Délutáni idő. Az ágyam mellett ott állott a nagyon csunya öreg asszony, de most tudtam, hogy a takarítónőm, *Lipován* az, és nem látomás. De az ibolya-csokor, amelyet a piros száju lány hagyott hátra nálam, még ott feküdt az ágyam mellett, a szekrénykén. *Stanilos* szára arra vallott, hogy ural nő vette, kertésztől és a kabátkájára tűzte. Nehéz fejemet kinyitotta a kíváncsiság: miként jutott a csokor hozzám. De nehezemre esett a beszéd és a mellett féltettem a hiúságot, hogy neveltséges leszek e kérdegetéssel. A csokor talán a fiatal pályaorvos kabátján volt, vagy valamelyik pajtásom hagyhatta, beteglátogatás közben, magyarázgatam magamnak, a hányszor a csokor a szemem elé került. Pedig azt mindennap láttam, mert garzonembernél felületesen takarítanak, főként: ha még ez a legényember beteg is hozzá. Mikor tíz-tizenöt nap mulva fölkeltem a betegágyból és csomagolni kellett, magam dobtam

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban
öltöny
35% megtakarítással **szöveteket**
árusítunk.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Fiukrészére maradékok kaphatók!

ki az elszáradt ibolyákat az ablakon. Mivel át-helyeztek, alig voltam szolgálatra képes állapotban, szolgálati érdekből erre lefele, ha jól emlékszem Szirowyna Vrpójére, vagy hasonló nevű állomás, csakhogy néhéz a nevét kiejteni, és nekem sehozy sem volt kedvem odamenni. Védekeztem ellene minden teltető módon, mozgósítottam minden párfogómat, de nem volt eredménye, legfőkébb azért, hogy nem arra a kimondhatatlan nevű állomásra helyezték át, hanem ide.

Am azért így is elkésztett az áthelyezés. Panaszkodtam is vele, fűnek-fának. Míg valamelyik kártárs, fanyar mosolygással mondta nekem:

— Hát ezt éppen csak Tornyaljay Margit-nak köszönheted.

— Tornyaljay Margitnak? Mit vétettem én a kisasszonynak, mikor alig ismerem.

A barátom türelmetlenül felelt:

— Kérlek, ne tetteid magad, hisz az egész város tudja már, hogy viszonyotok volt.

Elképedve néztem a pletyka kollégára.

— Nekünk viszonyunk, mikor ugyyszólván csakis látásból ismerem a leányt?

— Akkor miért kompromittálta volna magát az a lány érted?

— En értsem?

— Hát tagadd el, ha bírod, hogy ha eseted után következő napon Margit lelkendezve a lakásodra rohant és mellesokrocskáját is nálad hagyta?

Egyszerre világosság támadt az agyamban az ibolyecsokrot illetőleg, csak azt nem értettem sehozy, mit akart velem ez a leány azzal a látogatással, egy olyan nő, akit csak az utcáról ismertem?

A kollega pedig folytatta nagy kenetteljesen:

A család befolyásos. A papa nyugalmazott miniszteri osztálytanácsos. Van sok barátja, rokons, ismerőse, nemkülönben ott pénzügyi fogalmazónak, a vőlegénynek, aki anyai ágon igen nagy családtól való. És mi egy szegény vasutas, aki hozzá megbotránkoztatja az erényes kis város népét és viszállyokat szít egy tisztas famíliában?

A türelmem végképpen elhagyott erre a képtelen vádra. Időutamat hevében leszártam a kártársat, aki haraggal távozott tőlem.

Tehát volt egy ellenségem immár és egy szolgálati kellemetlenségem és mindez ártatlanul, egy leány miatt, akivel életemben sohasem beszéltem. De hát azért mégis bele vagyok keveredve a botránycskába, úgy, hogy még csak védekezni sem lehet, mert az a boldogtalan egy bolond órájában tényleg járt a lakásomon.

A keservem betetőzéséül még csak szemrehányást sem bírtam neki tenni ezért a tenger bajért, bosszuságért, egy szóval, egy megvető pillantással. Mert nem láttam többé. Elküldték rokonlátogatóba: mint valamennyi kisasszonyt szokták, aki neveletlenkedett.

— És nem látta soha viszont azt a bizonyos Margit kisasszonyt, kérdezte náivul a kis csacsi gyakornok, aki figyelmesen füleit Vyhod ny minden szavára.

— Négy esztendőig legalább nem. Való sággal elfelejtettem, hogy a világon is van. De fél év előtt, mikor a szabadságomról jöttem vissza, összehozott velük a véletlen. Ők Lipik-ig igyekeztek a gyerekekkel, egy rigolyás, nyafogó babával, akil az apa, egy morózus és szintén beteges kinézésű kataszteri mérnök nem győzött ígérekkel és fufangos fenyegetésekkel csillítani. Mire Gombosra értünk, jó késéssel, elszenderedett szerencsésen mind a kető. Az asszony, a halovány, nyult arcú menyecske, akinek a szája azért ma is rikkító, kiabáló piros, kijött a folyosóra, hogy velem együtt bámulja a holdfényben csillogó Dunát, míg a vég nélküli hosszú vonatot átkompozzák Erdődre.

(Vége következik.)

NAPIREND.

Oktober 5. Péntek. Róm. kath. naptár: Placid vértanú. — Protestáns naptár: Placid. — Izraelita naptár: Sz. 2. napja. — Görög-keleti naptár (szeptember 22.): Foka püspök. — A nap két 6 óra 4 perckor, nyugszik 5 óra 32 perckor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, keleten elvélve csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Ödön délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Oktober 6. Az arad. építész és műszaki rajzoló egyesületének közgyűlése délután 5 órakor (Központi Szálló)

Oktober 7. Az aradi iparosifjak önképző-egyletének hangversenyyel egybekötött táncvigalma (Iparosház.) — Az aradi Meteor kerékpárklub versenye délután 2 órakor. — Az állami tisztviselők társaságéja délután 1 órakor (Fehér Kereszt téllkert.)

Oktober 11. Körorvosválasztás Kis-Peregen.

Oktober 14. Vecsey Ferenc hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

Oktober 20—21. Aradi löversenyek.

A házasszony gondoskodásán múlik a család jövő, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

Kathreiner előállítás módszere révén kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, ez által a legmegbecsülhetetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneipp-pátervédjeggyel.

IDEGENEK ARADON.

— Október 4 —

Fehér Kereszt szálloda. Buczek Józsefné és leánya Vajdahunyad. — Mariaka István dr. kir. jbiro és neje Budapest. — Bánó László mérnök Budapest. — Negrueer János pénzügyi számellenőr Fehértemplom. — Hoffmann Vilmos mérnök Bécs. — Császár Albert birtokos Kolozsvár. — Lév Samu utazó Budapest. — Feregó Armin utazó Budapest. — Zerkovics József erdőtulajdonos Budapest. — Szücs Alfréd utazó Budapest. — Laks Béla utazó Budapest. — Buszta Gyula utazó Budapest. — Beck Márton utazó Budapest. — Vasvári Lejos utazó Budapest. — Vellák N. utazó Budapest. — Polgár N. utazó Budapest. — Barta Jenő utazó Budapest. — Violin Zsigmond utazó Bécs. — Rosenfeld Beni utazó Bécs. — Lang Izidor utazó Budapest. — Gresser Vilmos utazó Bécs. — Czern F. utazó. — Hegedűs József gazdálkodó Hódmezővásárhely. — Filip Rikárd utazó Budapest. — Tauber E. utazó Prága. Komlói Gyula utazó Budapest. — Ifj Bakos Mátyas birtokos Békéscsaba. — Kriesshammer Jakab kereskedő Bécs. — Tamás G. hadnagy Szászváros. Mayer Armin utazó Bécs. — Tavolata P. Medgyes. — Bruder Albert kereskedő és neje Bécs. — Roch nicht N. utazó Bécs. — Herzfeld Károly utazó Budapest. — Bruck Mihály utazó Budapest. — Röder R. bányagazgató Bécs. — Varga Géza utazó Budapest. — Kálmán Mór utazó Bécs. — Kovács Gyula műszaki rajzoló Budapest. — Bottenstein Gyula mérnök Budapest. — Fleischmann Jakab utazó Budapest. — Mitzger I. bornagykereskedő Fiume. — Erber Gyula tisztv. Budapest. — Hevesy Béa birtokos Komárom. — Bednarik kereskedő Budapest. — Magyar Arpád vállalkozó Temesvár. — Fodor Arpád nagykereskedő Nagyszőlős. — Horváth Andras vállalkozó Budapest. — Márton Géza urad. tiszt Keckemét. — Bodnár Aladar mérnök Budapest. — Horváth József gazdálkodó Nagykanizsa. — Bozókai Henrik utazó Nagyvárád. — Miskolci Endre magánzó Miskolc. — Bárdi Bálint gazdálkodó Kézsmárk.

Központi szálloda. Wittmann S. orsz. kónv. Elek. — Blaskovics Ferenc kancnok Temesvár. — Weisz Arnold tábernek Temesvár. — Keli Ignác kereskedő Budapest. — Krausz Artur kereskedő

Budapest. — Meak Géza gyógyszerész Budapest. Löwy József kereskedő Temesvár. — Wollerstein Jenő gyáros Nagyvárád. — Dickmann János báró tiszthelyettes Bécs. — Göts I. báró tiszth. Bécs. — Fürstel Otó mérnök Berlin. — Csiky Dénes birtokos Sepső. — Fried Mór utazó Budapest. — Simkovic János vendéglős Nagymező. — Bleier Armin igazgató Gurahonc. — Beitner Jenő utazó Budapest. — Frommer Armin igazgató Temesvár. — Csiky Kálmán birtokos Sepső. — Morhuber Antal gyáros Nyitra.

Pannónia szálloda. Grósz Gusztáv utazó Temesvár. — Szvadrány István kereskedő Arad. — Özv. Lázár Györgyné és családja Déva. — Ernfeld Jenő utazó Győr. — Bauer Gyula neje Mezőhegyes. — Pepecica János plébános Nagyszentmiklós. — Bauner Gyula cukorgy. tisztv. Mezőhegyes. — Szemő Miksa utazó Szegec. — Pollák Emil utazó Budapest. — Toma Zsigmond körjegyző Almos. — Geller Béla főmérnök Mahó. — Kis Elek segédjegyző Románsemetana. — Stefanesou János plébános Temesberény. — Farkas Antal körjegyző Russ. Havas Ödön vendéglős Gurahonc. — Eliás Izidor kereskedő Pécska.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Pénteken, 1906. évi október hó 5 én.

A tévedt nő.

Opera 4 felvonásban. Irta: Verdi.

SZEMÉLYEK:

Violetta	Schubert J.	Germont	Hunyadi J.
Flóra	Zsigmond A.	Gaston	Faludi K.
Anina	Zalai Margit.	Báró	Ladislai J.
Alfréd	Ferrari A.	Dr. Abigny	Bánáthi Ede.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Limbocsk János 4a 11a

1066. magy. kir. ezredkereskedő-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alultrottak fájdalomtól megtört szívvel tudják a forrón szeretett és felejtethetlen jó nő, illetve édesanya, anyós, nagyanya és rokon

Bittner Lászlóné

szül. Prágai Erzsébetnek,

1906. évi október hó 4 én, délelőtt 11 órakor, életének 60-ik és boldog házasságuk 85-ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai október 6-án délután 8 órakor fognak Vrag-utca 12. számú házban a római katolikus szertartás szerint becsontatni és az alsó temetőben levő sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Az engedte szentmise a boldogult lelki üdvéért október hó 8-án délelőtt 9 órakor fog a lőt. Minorita atyák szentgyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1906. október 4 én.

Az Úr békéje lengje körül sirját!

Bittner László, férj.	Kondorossy Kálmán, veje.
Bányai Géza, Bittner Ilona férj.	Bányai Margitka, Bányai Aranka, Kondorossy Zoltánka, unokái.
gyermekel.	Gajda János, mint jó ismerős.
Bányai Gézané szül. Krausz Gizella, menyé.	Özv. Krausz Jakabné, nászasszonya.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fali

Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

Több ügyes
lapkihordó

felvétetik
a kiadóhivatalban.

A

gurahonczy cementgyár
részére 2534

azonnali belépésre

lakatosok
kerestetnek.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

577—1906. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szin- és bérház épületben lévő sörcsarnok és hozzá tartozó lakásnak folyó évi november hó 1-től 8 évre való bér beadása iránt folyó évi október hó 8-án d. e. 10 órákor árverést tart.

Kikiáltási ár: 10150 korona évi bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékeve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverés megkezdéséig is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1906. évi október hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay, s. r.
t. főjegyző.

Poloska elpusztítására a legjobb és leghatásosabb szer a

PHENOLSAV.

A butorokat nem támadja meg. Ara egy üvegnek 70 fillér.

Tyúkszem ellen

legkiválóbb szer a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Hatása oly frappáns, hogy mindenkit bámulatba ejt.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet a Hajós-féle fogcsep. Ara 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Gummi American „Never“
a legjobb és legkellenebb óvszer.

Egyedüli raktár: Hajós Árpád gyógyszer-tárában; Arad, Andrásy-tér 22. sz.

6 darab
egy eredeti
fémdobozban
2 kor.

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K:

Arcz-cremek

Fogpasták

Illatszerek

Fogkefék

Hölgyporok

Szájvizek

Kölni vizek

Szappanok

Fogporok

Hajvizek

Fogcremek

Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfümeria nagykereskedése

ARADON.

Kérem a czéget nem össze-
tévesztetni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó-bundákat, háló-, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívüli olcsó árak mellett. Kívánatra hazhoz is megyek. Frack öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz.
az „Arany ABC“ mellett.

Kérem a czéget nem össze-
tévesztetni!

Kiadó

a Vörösmarthy utca 3 sz. házban
egy nagy 2891

utczai lakás

mellékhelyiségekkel a II. eme-
leten, továbbá egy első emeleti
udvari lakás és a hátsó udvaron

egy lakatos műhely
helyiség

1906. november 1-től.

Bővebbet a gondnoknál
6. szám alatt, a házban.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

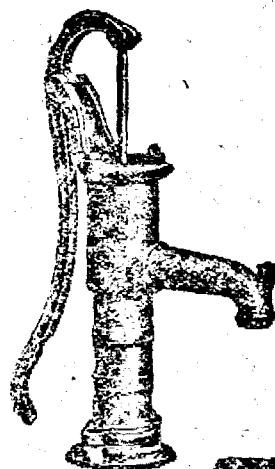
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
tölt gummitöltött kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi

gyáron.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Betű-
főmunkáide.

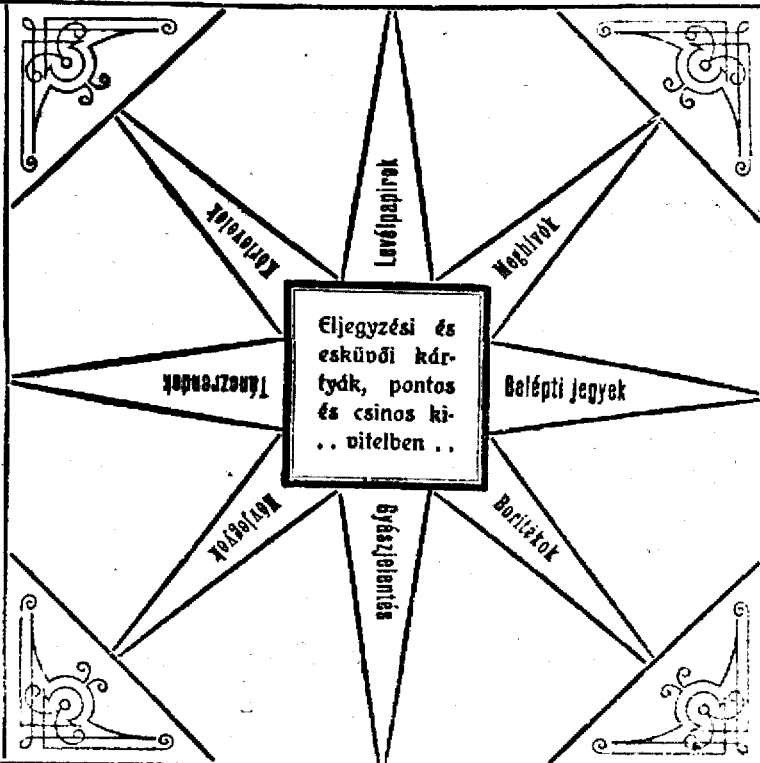
KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Ajánlja
kifőnően berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelıen fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemő nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 ére . . . . 24 korona.
1 óra . . . . 2 korona.

Vidéken:

1 ére . . . . 28 korona.
1 óra . . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.

Kiadóhivatal 151

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
ÍRÓMAPPÁK.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNY TÁRSASÁG KÖNYVKÖTÉSZETE

Aradi és csanádi vasutak palotáján

AJÁNLJUK A LEGMODERNEBB GÉ-
PEKSEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGEGYSZERŐBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGFÉNYESEBB KIALLITÁSIG
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKIK

ismeretség híján

asszisztánsra,
szelvényre,
szelvényvezetőre,
szelvényelőre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,

knicsárnyra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
ipodasszonyra,
pénzügyelőre,
háziasszonyra,
stb.-re
vagy székessége

AKI

eladni kíván

házi-
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,

szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,

AKI

szelvényre

szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,

szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,
szelvényre,

AKI

szelvényre

AKI

szelvényre

szelvényre

szelvényre

szelvényre

szelvényre

szelvényre

szelvényre

Egy előkelő illusztrált kétheti folyóirat terjesztésére sürgősen keresek jó megjelenésű urakat, esetleg intelligens hölgyeket is. Ajánlatok csak levélleg sürgősen küldendők Huszár Béla címére Buda pest, IV., Egyetem utca 4. 3797

4 lóra istálló, egy kocsi szin és egy kecsis szoba jutányos áron minden órában, esetleg első novembertől kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2541

Hajdu tea
mell- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.
Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, szárazhurut, elnyálkásodás, minden mellbaj, a légső, a tüdő, a gége hurutos megbetegedéssel, légzési nehézségek, szék-méltóság, asztma stb. ellen.
Ára 50 fillér.
Kapható Aradon,
Földes Kelemen
gyógyszerésznél. 3871

Egy 3—4 szobából álló ház
a belváros közelében
megvételre

kerestetik
Ajánlatokat „Magános ház” jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Tessék egy próbát tenni!
Naponta friss
bivalyvajból
készült
sütemény
és világírű
brassói kétszersült.
Ehrman Henrik
pármester
Bocskay-tér 4. sz.
Kapható minden jobb fűszer- és csomagoló kereskedőnél. 2539

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Főraktár Aradon: 3682
Földes Kelemen gyógytárában.

Most győződjön meg

egy bevásárlás vagy rendelményvel cégem versenyképességéről és akkor összes szükségleteit kizárólag nálam fogja fedezni. Csak kiváló jó minőségű áruk kerülnek eladásra, melyért a cég felelősséget vállal.

Női divat-cikkek:

10000 méter tenis flanel, gyönyörű mintákban	13 kr.
5000 „ jó mosó barchet, 50 mintában	19 kr.
10000 „ flanel barchet, szintartó	24 kr.
10000 „ hermelin flanel, legjobb minőség	27, 32, 35 kr.
10000 „ dubel flanel, ujdonság	35, 45, 55 kr.

Női szövetek:

5000 méter duplaszéles loden kelme, koczkás mintákban	23, 35, 45 kr.
10000 „ 120 cm. széles gyapju kelme, szép mintákban, pongyolára vagy costumre igen alkalmas csak	52 kr.
10000 „ valódi angol costum, sima és mintás koczkás kelmek	58, 77, 98, 125, 180 kr.

Blous és pongyola kelmék már 65 krajczártól.
Tükör posztók 140 cm. széles, szenzációs áron.

Vászon-áru:

5000 vég 30 rőfös Rumburgi vászon, női ingekre	4-50 kr.
6500 „ 30 „ Erdélyi vászon, vastag szálú	4-95 kr.
7500 „ 30 „ hollandi „ fiaom minőség	5-25 kr.
8500 „ 30 „ kelengye	5-85 kr.
4500 „ 54 „ rumburgi, cégem különlegessége, minden célra alkalmas	9-25 kr.
650 „ lepedő vászon, egy szélben varrás nélkül	6-13 kr.
550 „ „ „ jobb minőség	7-48 kr.
350 „ paplan lepedő vászon, szintén egy szélben	12-53 kr.
5500 „ R. R. schiffon	5-25 kr.
6500 „ D.	4-85 kr.
7500 „ Schrol schiffon, finom szálú	6-95 kr.
6 drb. pohártörő, tiszta len, koczkás	1-05 kr.
6 „ flanel portörő	—48 kr.
600 „ szebbnél-szebb flanel takaró	1-25, 1-65 kr.
600 „ óriási wattás paplan	2-53 kr.
750 „ minden elképzelhető színben selyem, cloth paplan, alkalmi vétel	3-65 kr.

Továbbá még sok ezerféle itt fel nem sorolható cikk olcsóbban mint bárhol!

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek, meg nem felelőért a pénz visszaadatik!

Reiner S. Sándor

női és férfi divat nagy áruháza

Arad, Szabadság-tér 15. szám.